

Manresa, ciutat lectora

Pla de Lectura 2026-2030

Desembre 2025

Sumari

1. Presentació.....	3
2. Metodologia.....	4
3. Manifest per la lectura “Manresa, ciutat lectora”	5
4. Manresa, un posicionament per la lectura.....	7
Diagnosi.....	11
5. Manresa, breu radiografia territorial d’una ciutat	13
6. La lectura a Manresa, una aproximació als hàbits de la ciutadania	14
7. La lectura a Manresa, una visió de sector	18
7.1 Agents municipals	18
• Regidoria de Cultura i Llengua	18
• Regidoria d’Educació	26
• Regidoria d’Infància i Joventut	27
7.2 Altres agents públics, privats i associatius.....	28
7.3 Conclusions i reptes sobre el foment de la lectura a Manresa	35
Estratègia	37
8. Finalitat del Pla de Lectura de Manresa	39
9. Valors del Pla de Lectura de Manresa	40
10. Línies estratègiques i accions.....	42
Bibliografia	51
Annexos.....	52
Annex 1: Adhesions al Manifest per la lectura “Manresa, ciutat lectora”	
Annex 2: Enquesta: Preguntes per a una consulta ciutadana	
Crèdits	54

1. Presentació

Pla Municipal de Lectura de Manresa (2026-2030). Manresa, ciutat lectora

Des de la Regidoria de Cultura i Llengua us volem presentar el Pla Municipal de Lectura de Manresa (PMLM) 2026-2030, un pla transversal i participatiu en què els drets culturals de la ciutadania i les accions sobre col·lectius no lectors són els eixos vertebradors.

El PMLM és un document estratègic que es divideix en tres parts: una primera part que defineix el fet lector com a acte individual i com a fenomen col·lectiu, social i econòmic. Una segona part, la diagnosi, que analitza el paper actual de la lectura dins la ciutat i en què es remarca el lideratge de Manresa com a ciutat lectora, refermant la potencialitat dels seus equipaments, projectes, entitats, comerços, creadors i comunitats lectores. I una tercera part en què es dissenyen els eixos i les accions estratègiques per fer del foment de la lectura i de les competències lectores un espai central en les polítiques culturals de Manresa.

El PMLM posa el focus en la importància de l'experiència lectora com un fet clau en el recorregut vital dels i les ciutadanes, aportant-los benestar físic, emocional i gaudi personal, fomentant el seu pensament crític i facilitant-los l'accés a la cultura, garantint-los la igualtat d'oportunitats, impulsant la seva creativitat i promovent la participació comunitària. Alhora, també vol ser un element important en les polítiques públiques, impulsant la cohesió social mitjançant la creació de comunitat, vincles i pertinença, reforçant la identitat cultural, la inclusió i l'ús de la llengua, i facilitant l'accés al coneixement, la informació, l'educació i la formació continuada. Finalment, també vol ser un eix vertebrador de la creació, la producció i la distribució literària de la nostra ciutat.

Volem agrair a totes les entitats, institucions, agents del territori, experts i expertes, tècnics i tècniques de les diferents regidories de l'Ajuntament de Manresa i, especialment, a tota la ciutadania que han participat en els diferents processos que han fet possible la redacció d'aquest Pla Municipal de Lectura que avui us presentem.

El document que ara teniu a les mans vol ser una brúixola precisa i, al mateix temps, un espai de treball flexible amb capacitat per adaptar-se als nous reptes i a les noves oportunitats que la ciutat li pugui oferir, sense renúncies, amb il·lusió i convicció, i esperant que tots i totes ens acompanyeu en aquest nou i apassionant projecte.

Tània Infante i Martínez
Regidora de Cultura i Llengua de l'Ajuntament de Manresa

2. Metodologia

El Pla de Lectura de Manresa és un instrument de planificació estratègica centrat en la promoció de l'hàbit lector a la ciutat. Per a la seva realització s'ha dut a terme el següent procés metodològic que ha volgut combinar el rigor del treball documental i estadístic amb la riquesa del treball consultiu i participatiu tant del sector del llibre i la lectura com el més institucional, social i cultural:

- Creació del grup promotor del Pla de Lectura a Manresa (PLM).
- Redactat del manifest "Manresa, ciutat lectora".
- Consulta documental de plans, projectes, estudis, memòries i altres.
- Sessions de treball en profunditat amb cadascun dels membres del grup promotor del PLM (regidories de Cultura, Ensenyament i Coneixement).
- Entrevistes amb els agents de Manresa vinculats amb la lectura que disposen d'equips específics (biblioteques del Casino i Ateneu Les Bases, biblioteca del Campus Universitari de Manresa [UPC], biblioteques veïnals, Centre de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil Josep Maria Aloy i llibreries).
- Seminari amb els agents del sector de la lectura a Manresa (biblioteques, autors/es, docents, llibreries, assessoria per la llengua, etc.).
- Seminari amb agents municipals i altres que poden tenir algun vincle amb la lectura (regidories d'Infància i Joventut, Acció Comunitària i Participació, Igualtat i Cohesió Social i Consorci de Normalització Lingüística).
- Fòrum per la lectura a Manresa, trobada àmplia i participativa del conjunt de la societat manresana interessada en la lectura.
- Enquesta ciutadana sobre els hàbits de lectura.
- Redactat del Pla de Lectura de Manresa.
- Contrast del document amb els agents que hi han intervingut.
- Incorporació de les aportacions i aprovació definitiva del Pla de Lectura.

El Pla de Lectura de Manresa s'ha dut a terme entre març i desembre de 2025.

3. Manifest per la lectura “Manresa, ciutat lectora”

El Pla de Lectura vol partir d'un manifest que defineix els arguments per donar suport a la promoció de la lectura, aglutinar els agents que més s'hi poden implicar, donar visibilitat a tot el procés i acollir el màxim d'adhesions per garantir complicitats i aliances. Aquesta tasca s'ha encarregat a en Xavier Mas Craviotto, que representa els valors d'aquest pla amb una visió àmplia de funcions dins el sector literari, de dimensió territorial i de compromís amb la lectura i la llengua.¹

MANRESA, CIUTAT LECTORA

Manifest per la lectura

Som humans perquè busquem. Busquem constantment. Busquem veritats, consols, símbols, miralls, punts d'ancoratge. Busquem la constatació reconfortant que no estem sols, que hi ha algú a l'altra banda que sap veure'ns i pot sentir-nos. Busquem entendre allò que ens passa. Busquem fixar allò que sabem, allò que intuïm, allò que hem viscut i allò que hauríem volgut viure, perquè fixar-ho és l'única manera que tenim de fer-ho real, de sentir que el nostre pas pel món és significatiu, d'assegurar que tot allò que hem sigut ens sobreviu per poder ofrenar-ho a les generacions que vindran.

I des que els humans som humans, aquesta recerca l'hem feta amb la paraula, perquè és en la paraula on confluïm. La paraula: aquella flama inquieta i sempre en moviment que il·lumina el camí que trepitgem. La paraula: aquest mirall que ens permet copsar qui som. La paraula: aquella filera de passeres que ens ajuden a creuar el riu, acostar-nos a aquells que són a l'altra riba i poder sentir, per fi, allò que volen dir-nos.

Els llibres, com la paraula, ens uneixen com a éssers a la recerca de sentit, o el que és el mateix, com a humans a la recerca inacabable d'allò humà. Llegir ens permet aferrar-nos als vincles, sentir la vitalitat de les arrels que ens mantenen drets, dotar de solidesa la immensa bastida humana en què vivim. Llegim perquè necessitem reconèixer-nos en l'altre. Llegim per sentir que pertanyem a una comunitat. Llegim perquè només així podem viure totes les vides que es poden viure, ser totes les persones que no som, agafar tots els camins que no prendrem i que no podrem prendre mai. Llegim per caminar amb els peus de l'altre, llegim per tocar amb les mans de l'altre, llegim per mirar amb els ulls de l'altre, llegim per bategar amb el cor de l'altre.

Probablement no hi ha horitzó més ampli i resplendent que el que ens obre un grapat de lletres negres sobre un fons blanc: totes les possibilitats esbatanades com finestres, totes els futurs possibles esperant a la intempèrie que algú els descobreixi i els reculli amb les mans agraïdes i honestes. En un món cada vegada més ofegat pels estímuls i fatigat per la immediatesa, la dispersió, l'acceleració i l'excés, es fa difícil d'imaginar un gest de llibertat més revolucionari que el d'obrir un llibre. I és revolucionari perquè, quan llegim, el temps

¹ Adhesions al Manifest a l'annex 1.

queda suspès, i només quan està suspès ens sap pertànyer plenament. En moments d'incertesa, de miratge i de deriva com els que vivim, llegir és una manera rotunda de ser al món, perquè ens ensenya a mirar. Llegir ens ajuda a veure coses que potser hi havien sigut sempre, però que no havíem vist fins que la lectura ens les assenyala amb la potència lluminosa del llenguatge. Llegir també és aquella baula valuosa que ens connecta amb els que hi van ser abans que nosaltres, i amb aquells que vindran quan nosaltres ja no hi siguem. Llegir és aquell fil invisible i tenaç entre l'ara i el sempre. Tal vegada llegir no ens fa necessàriament millors persones, però sí que ens fa més complexos i, per tant, més humans.

Diu la dita que els llibres són mestres que no renyen i amics que no demanen. I tothom es mereix aquesta mà estesa. Tothom, absolutament tothom, es mereix l'oportunitat clari-vident, apassionant, de mirar-se el món amb el bagatge valuósíssim que et dona viure tantes vides, formar part d'aquest llenguatge compartit, poder sentir aquest cant universal de veus que fa tants segles que perdura. Tothom es mereix aquest ser en el món en plenitud. Tothom es mereix que la lectura li sigui aquella porta oberta per a la qual no cal cap clau. Només així podrem trobar-nos tots en l'únic lloc on veritablement és possible de trobar-nos: en l'espai infinit, ple de claror, de la paraula. Al capdavant, la paraula és ben bé això: aquesta terra fèrtil sembrada de llavors, la promesa de l'espera, l'eufòria radiant de veure el verd dels primers brots, la tossudesa de les tiges que creixen fortes per, algun dia, sostenir zelosament la flor.

Xavier Mas Craviotto

Xavier Mas Craviotto (Navàs, 1996) va estudiar Filologia Catalana i un postgrau en Assessorament Lingüístic i Serveis Editorials a la Universitat de Barcelona. És un dels cofundadors de *Com ho di-ria*, una plataforma digital especialitzada en l'argot juvenil del català. Durant quatre anys, va ser professor de llengua i cultura catalanes a la Universitat de Bristol, al Regne Unit. També ha fet de corrector per a diverses editorials i institucions, i ha treballat en nombrosos projectes de llengua i literatura. Ha publicat les novel·les *La mort lenta* (Premi Documenta 2018) i *La pell del món*, i també els poemaris *Renills de cavall negre* (Certamen Art Jove Salvador Iborra 2018), *La gran nàusea* i *La llum subterrània* (Premi Ausiàs March 2022). Ha guanyat una vintena de premis literaris de narrativa i poesia, ha publicat en reculls de relats col·lectius i ha participat en un gran nombre d'esdeveniments literaris arreu dels territoris de parla catalana i també a l'estranger.

4. Manresa, un posicionament per la lectura

No hi ha res més subversiu que la literatura.

Enrique Vila-Matas

*La lectura és l'art d'aprendre a llegir.
Aprendre a llegir és aprendre a llegir lentament i és la feina d'una vida,
perquè aprendre a llegir és aprendre a llegir-nos.*

Gregorio Luri

Amb els llibres per amics no et faltarà companyia...

Joana Raspall

La lectura, un aprenentatge

Llegir és, en primer lloc, la capacitat de descodificar uns signes escrits (les lletres) en uns sons, ordenats de manera que s'entenguin (les paraules) i, enllaçades amb altres grups de signes (altres mots), acabin de configurar una suma (un text) amb sentit. Llegir és una activitat complexa que demana sobretot concentració i, mitjançant la qual, en el nostre cervell es desencadenen cinc processos simultanis, tots prou importants: el neurofisiològic, el cognitiu, l'afectiu, el valoratiu i el cultural. Llegir no és un atribut essencial de la naturalesa humana; cal un aprenentatge per desvelar aquest misteri de lletres, paraules i significats bàsics. D'això se n'encarrega, especialment, l'escola primària a través de l'ortografia, la gramàtica i la fonètica, pas iniciàtic per a la lectura. I no s'atura amb la simple dicció sonora. Els textos s'han de comprendre en el significat, en el seu missatge i el seu sentit, a vegades literal, a vegades metafòric. Però el sistema educatiu va més enllà de la competència o comprensió lectora: igual que amb la música o el teatre, per citar alguns àmbits de la cultura, la literatura ha anat creant un pòsit d'autors/es i textos que han configurat, enriquit i fet créixer les nostres societats i que cal conèixer i compartir. Sense aquests múltiples nivells de lectura promoguts a l'escola i en què s'afegeixen la família, la ciutat, l'entorn... no hi ha, ras i curt, hàbit lector.

La lectura, font de gaudi

Tenim l'opció de llegir per plaer. És aquí on intervé sobretot un pla com aquest. **Avui dia la lectura és un acte solitari, íntim i, sobretot, silenciós.** Ens desenvolupa la imaginació, ens aferra al coneixement, ens fa entendre les persones i les societats, ens fa qüestionar les realitats, ens confronta amb la diferència, ens interpel·la davant de situacions potser inesperades. Aquest sacseig, com amb altres llenguatges artístics, ens fa ser més crítics i, fins i tot, ens pot arribar a incomodar, a fer sortir de la nostra anomenada zona de confort. La lectura, en definitiva, ens ajuda a créixer com a persones i, per tant, a eixamplar el nostre àmbit de llibertat. Totes les societats han après a llegir, moltes a partir de signes escrits, d'altres llegint elements simbòlics del seu entorn o mitjançant l'oralitat. La informació, les vivències, les normes, tot s'acaba aprenent i transmetent.

La lectura, un instrument de socialització

Però un pla de lectura té quelcom de social que el porta a anar més enllà del pur gaudi personal. La lectura contribueix també a compartir en comunitat, ja sigui en les formes —llegim en grup o un text comú— ja sigui en els continguts —llegim per saber dels altres. Entenent la realitat, podem participar com a ciutadanes i ciutadans que som amb més coneixement de causa en la vida democràtica del nostre entorn. La lectura acaba sent així una eina d'enriquiment col·lectiu

que ajuda a teixir comunitat, dona identitat compartida, enforteix la llengua i els seus significats i transforma, de mica en mica, la nostra comunitat més pròxima i la nostra societat més global. Ara bé, hem de “saber” llegir en l'àmbit personal per poder-ho fer comunitàriament.

La lectura, la nostra llibertat

Dins els àmbits de la cultura, la lectura és una acció clarament individual. Segurament l'hàbit amb una dimensió espai-temps més obert: podem llegir a tot arreu i en tot moment. El llibre, que conté aquest munt de pàgines plenes de missatges, significats i plaers, no requereix espais concrets ni requisits tecnològics complexos, i pot ser econòmicament accessible. Però, això sí, llegir vol temps i requereix deixar en suspens la vida que ens envolta. Llegir és aturar-se per posar-se en moviment, un moviment interior.

En el dia a dia actual, la lectura ha esdevingut no lineal, fragmentada i aleatòria. Tot un repte per a la nostra capacitat de concentració. Però no només ha canviat la nostra manera de llegir, també ho ha fet la nostra manera de viure. Llegir sempre serà llegir, davant d'un full de paper, una pantalla o la paret d'un carrer. Però el que ve després de fer-ho —és a dir, la reflexió, l'adquisició de nous coneixements o la creació d'un nou món— depèn, en part, de la nostra capacitat d'aturar-nos i prendre consciència de l'instant present.

D'altra banda, portada a una altra dimensió, la lectura ens pot induir, per què no?, a iniciar-nos en l'art de l'escriptura i esdevenir així agent emissor, i no només receptor, de tota la riquesa que aquesta aporta.

La lectura i el llibre

La lectura es concreta sobretot en una eina que és el llibre, ja sigui en el format convencional en paper o en el suport digital, els llibres electrònics i els audiollibres o també les revistes, els còmics i fins i tot els diaris.

Perquè tot això existeixi cal un sistema en què cada baula de la cadena ha de funcionar amb rigor.

I això comença amb l'autoria: algú que vol, pot i sap escriure, generalment per als altres. Algú que ens vol transmetre vivències reals o fictícies, que vol compartir amb nosaltres reflexions o dubtes, que ens vol fer gaudir evadint-nos cap a mons inexistents i llunyans o endinsant-nos en la realitat més propera. En l'art d'escriure, la literatura, tot és permès, no hi ha límits. Aquest sistema pot necessitar la traducció, feta per algú que és capaç de transmetre un text en una altra llengua mantenint l'essència de la forma i del fons del missatge emès. El sistema continua amb altres persones que il·lustren, corregeixen, maqueten... I coordinant-ho tot, el món editorial. Un bon sistema de lectura ha de comptar amb uns agents professionals que permeten que aquell text original arribi en forma de llibre a qui vol llegir-lo. Sense el món editorial no hi hauria lectura, almenys estesa socialment. Els llibres, en format original, quedarien només a la disposició de molt poca gent.

La lectura i la prescripció

Tenim els llibres editats i és imprescindible que arribin a les persones lectores. Cal que circulin, que es distribueixin, però sobretot, hem de comptar amb persones amb funció medidora/prescriptora que sàpiguin seduir i trobar els lectors apropiats. Aquest rol l'ocupen els dos principals espais d'accés: les llibreries i les biblioteques públiques. Les primeres han estat el punt d'accés “natural” per a molta gent. Com amb qualsevol altre producte de la nostra societat, quan fan falta, els anem a buscar tradicionalment en el comerç, la llibreria, de proximitat i ens deixem aconsellar.

Però la nostra societat ha volgut anar més enllà de l'espai de compravenda de llibres. La biblioteca pública sorgeix primer com un espai de disponibilitat lliure dels llibres, després també com a espai de lectura *in situ* i, posteriorment, de socialització a partir de la lectura i les activitats assimilades. La biblioteca fa un pas més: promou activament la lectura com a hàbit de plaer, lliure, tant personal com comunitari. La biblioteca esdevé així una baula essencial en el sistema.

Hem de sumar també les recomanacions dels mitjans de comunicació i cada vegada més el paper de les xarxes socials i altres eines digitals, que han esdevingut indispensables per fer arribar la lectura a la comunitat.

Una societat, una ciutat, ha de comptar amb un teixit consolidat de mediadors de la lectura.

La lectura, un tot

Aquesta funció socioeducativa que comporta llegir s'ha anat estenent per tota la societat. Així, avui en dia, a més de les biblioteques, promouen la lectura l'escola i tota la cadena del sistema educatiu, les associacions que s'hi dediquen, les editorials sensibles al tema, les llibreries desitjoses de guanyar nous lectors, les fires, festes, festivals, tallers, cicles... del llibre, els mitjans de comunicació, i molts altres. I aquí cal reconèixer l'aportació que poden fer aquells agents de sectors no específicament abocats a la lectura: des d'un teatre, un museu, un centre d'arts visuals, però també des d'un club esportiu, una botiga de barri o una empresa local es pot contribuir, i molt, a difondre les virtuts de la lectura entre el seu públic més habitual i proper. Encara més, la lectura pot basar-se també en un mecanisme d'intercanvi entre persones a peu de carrer en el marc d'un microsistema d'economia circular, promogut i facilitat, en tot cas, per la mateixa societat civil, les entitats, els comerços... i, per descomptat, les institucions.

Per tant, en aquest pla s'entén alhora la lectura com una decisió personal que contribueix a fer comunitat, que crea plaer i esperit crític, que es desenvolupa a casa, a l'escola, a l'espai públic, a la biblioteca, que aborda el coneixement i la ficció, des d'una òptica local o internacional, que s'adapta a la manera de ser de cadascú... que ens fa més humans.

En definitiva, llegim per ser més jo, tu, nosaltres.

Diagnosi

Radiografia de la lectura a Manresa

5. Manresa, breu radiografia territorial d'una ciutat

Manresa és una ciutat de prop de 80.000 habitants (79.737 el 2024²) que té una àmplia influència, com a capital del Bages, sobre 185.352 habitants de la comarca i, com es veurà més endavant, sobretot en l'àmbit de les biblioteques, sobre altres comarques de la Catalunya Central com el Berguedà i el Moianès.

Els seus valors sociodemogràfics estan molt en línia amb els valors generals de Catalunya. Es destaquen aquí aquelles petites diferències o trets diferencials:

- Manresa té una població infantil i adolescent (0-19 anys) lleugerament superior (20,66%) a les de Catalunya (18,95%) que es compensa amb una població jove-adulta jove (20-39 anys) lleugerament inferior (22,82%) a la catalana (24,44%).
- Manresa té una població nascuda a l'estranger lleugerament superior (26,5%) als valors de Catalunya (23,8%). Això es reflecteix també en el fet que a Manresa hi ha més gent nascuda a l'estranger (20,6%) que a Catalunya (18%).
- Manresa té, amb dades del 2023, uns valors superiors en estudis secundaris (54,2%) als de Catalunya (51,1%), però inferiors pel que fa a estudis superiors (31,7%) respecte a Catalunya (35,6%).
- Manresa té un nivell de renda per habitant del 92,2% si es pren el nivell de renda català com a valor de 100.
- Actualment, no es disposa de dades recents pel que fa a la comprensió del català.

² S'ha treballat amb dades de l'IDESCAT, Institut d'Estadística de Catalunya, que, si no s'indica el contrari, són del 2024, les últimes disponibles. L'IDESCAT no mostra dades del Bages, la qual cosa fa que calgui contextualitzar les dades de Manresa amb les del conjunt de Catalunya.

6. La lectura a Manresa, una aproximació als hàbits de la ciutadania

Durant l'any 2025 es va fer una enquesta oberta a la ciutadania³ per conèixer els seus hàbits pel que fa a la lectura. No pretenia ser una enquesta feta sobre el conjunt de la població manresana. El qüestionari estava disponible bàsicament a les biblioteques i altres espais culturals. Per tant, cal llegir els resultats (242 respostes voluntàries i espontànies) com a mesura de l'hàbit lector entre el públic que majoritàriament ja llegeix. Aquests són alguns dels resultats que poden ser útils a l'hora de definir aquest Pla de Lectura:

Quants llibres llegeixes en un any?		
Nombre de llibres	Respostes	%
Sí, sovint	82	40,4%
Sí, de tant en tant	77	38,9%
Mai o gairebé mai	44	21,7%
Total	203	100%⁴

Com és d'esperar, el públic que ha respost el qüestionari es defineix com a lector freqüent. La meitat llegeix més de 10 llibres l'any, una xifra força elevada.

Quin tipus de llibres llegeixes?					
Gènere	1a opció		Altres opcions	Total	
	Resposta	%	Resposta	Resposta	%
Novel·la	214	89,2%	0	214	39,1%
Poesia	4	1,7%	44	48	8,8%
Autoajuda	4	1,7%	33	37	6,8%
No-ficció	2	0,8%	75	77	14,1%
Biografies	2	0,8%	53	55	10,1%
Viatges	1	0,4%	23	24	4,4%
Assaig	0	0%	5	5	0,9%
Altres	14	5,8%	73	87	15,9%
Total	241	100%	306	547	100%

³ Preguntes de l'enquesta a l'annex 2.

⁴ En el conjunt de les taules, els percentatges s'han arrodonit al primer decimal. Pot ser, per tant, que la suma dels valors dels percentatges no doni el 100% absolut.

En un segon moment, es preguntava sobre els gèneres literaris, i això pot ser útil per treballar la diversificació de gèneres en els hàbits lectors i per explorar camps en què la gent entra poc. El resultat (en respostes múltiples) és que una àmplia majoria llegeix només o principalment novel·la, o sigui ficció. La resta de gèneres s'equilibren bastant, destacant la no-ficció, que engloba altres de les respostes possibles. L'opció "Altres" té un resultat genèric de 87 respostes entre primera i altres opcions, i un resultat detallat de fins a 16 altres gèneres.

Llegeixes el diari?		
Freqüència	Resposta	%
Cada dia o molt sovint	131	56,7%
Bàsicament el cap de setmana	96	41,6%
Gairebé mai	1	0,4%
Mai	3	1,3%
Total	231	100%

Hi ha una relació molt gran entre la lectura de llibres (el 85% de les persones que han contestat el qüestionari llegeixen 4 o més llibres l'any, i moltes, més de 10) i la lectura de diaris. Per tant, aquests semblen una molt bona via per comunicar-se amb la població ja lectora.

Regales llibres a les teves amistats o família?		
Freqüència	Resposta	%
Sí, algun cop	209	86,4%
Mai o gairebé mai	33	13,6%
Total	242	100%

Aquesta pregunta busca validar la importància simbòlica del llibre com a objecte de regal. Conseqüentment amb el valor que es dona al llibre per un/a mateix/a, la gent lectora en regala de manera freqüent i generosa a les persones del seu entorn.

Compres llibres per als teus fills/filles, netes/nets?		
Hàbit	Resposta	%
Sí, sovint	82	40,4%
Sí, de tant en tant	77	38,9%
Mai o gairebé mai	44	21,7%
Total	203	100%

Aquesta pregunta s'adreça a aquella gent que té filles/fills o netes/nets (39 persones no l'han respost o han expressat que no en tenen o ja són molt grans). Vol sondejar el caràcter simbòlic i educatiu que té un llibre com a regal que es fa als infants. La resposta, un cop més, és que majoritàriament veuen el llibre i el fet de regalar-lo com un impuls a la lectura.

Quan compres els llibres?					
Temps de compra	1a opció		Altres opcions	Total	
	Resposta	%	Resposta	Resposta	%
Tot l'any	102	42,3%	45	147	32,8%
Sant Jordi	114	47,3%	0	114	25,4%
Nadal	5	0,2%	69	74	16,5%
Aniversari	0	0%	9	9	2%
Vacances	3	1,2%	42	45	10%
Fira de llibres	0	0,4%	1	1	0,2%
Altres	7	2,9%	42	49	10,9%
Mai	10	4,1%	0	10	2,2%
Total	242	100%	166	449	100%

Aquesta pregunta vol mesurar l'hàbit de compra, tot i que segur que des de les llibreries ja ho constaten. El lector habitual compra tot l'any i més específicament per Sant Jordi i, en menys intensitat, per Nadal i vacances.

Quins espais concrets que fomenten la lectura has freqüentat l'últim any?					
Espais	1a opció		Altres opcions	Total	
	Resposta	%	Resposta	Resposta	%
Biblioteca del Casino	173	71,5%	0	173	34,6%
Biblioteca Ateneu B.	25	10,3%	84	109	21,8%
Biblioteca del Campus	6	2,5%	16	22	4,4%
Biblioteques veïnals	2	0,8%	9	11	2,2%
Altres biblioteques	9	3,7%	21	30	6%
Llibreries	27	11,2%	125	152	30,4%
Altres	0	0%	3	3	0,6%
Total	242	100%	258	500	100%

Considerant totes les respostes, es detecta una cohabitació entre l'ús de la biblioteca (Casino i Ateneu Les Bases) i la visita a les llibreries, la qual cosa permet pensar que ambdós espais són referents per al públic lector.

Alguna filla o fill utilitza la biblioteca de la seva escola?		
Ús de la biblioteca escolar	Resposta	%
Sí, per llegir o préstec	55	39,6%
Sí, per fer deures	7	5%
No, va a altres biblioteques	20	14,4%
Gairebé mai o mai	37	26,7%
No hi ha biblioteca escolar	20	14,4%
Total	139	100%

En aquesta pregunta destaca la gran quantitat de persones que no contesten (83). Si es considera que 39 persones han dit abans que no tenien filles/fills o netes/nets, queden 44 persones que, tenint almenys filles/fills, no han contestat. Això pot ser perquè no ho saben, que no hi hagi biblioteca a l'escola (tot i que 20 persones ho han expressat), que les filles o fills ja siguin grans, etc. De fet, unes 25 persones més han confirmat aquesta última realitat. Per tant, els càlculs s'han fet sobre les 139 respostes que deixen entendre que tenen filles o fills en edat d'anar a una biblioteca escolar, tant si n'hi ha com si no al seu centre. A grans trets, hi ha més infants que no van o no tenen biblioteca a l'escola que els que sí que l'utilitzen. Dit altrament, la biblioteca escolar no és actualment un referent clar per a les i els alumnes.

És important que l'Ajuntament fomenti l'hàbit lector a totes les edats?		
Escala d'1 (gens) a 5 (molt)	Resposta	%
1	3	1,3%
2	0	0%
3	9	3,8%
4	15	6,3%
5	212	88,7%
Total	239	100%

La resposta demostra clarament que el públic lector veu necessari promoure la lectura.

Les tres últimes preguntes eren de tipus qualitatiu amb resposta oberta:

- Què penses que hauria de fer l'Ajuntament per fomentar l'hàbit de la lectura?
- Si no ets lector/a habitual, què penses que et motivaria a llegir?
- Què creus que motivaria a llegir a persones del teu entorn que no llegeixen habitualment?

7. La lectura a Manresa, una visió de sector

A Manresa hi ha una àmplia diversitat d'agents públics, associatius i privats que intervenen en la promoció de la lectura. Aquests són:

7.1 Agents municipals

Regidoria de Cultura i Llengua

És el principal agent cultural de la ciutat i desenvolupa múltiples intervencions en equipaments i programes municipals. Centra gran part de l'acció a favor de la lectura en les dues biblioteques municipals, tot i que desenvolupa altres propostes més enllà d'aquests equipaments.

Biblioteques municipals

Manresa disposa de dues biblioteques municipals, la Biblioteca del Casino i la Biblioteca Ateneu Les Bases, que funcionen com un sistema integrat i coordinat, la Xarxa de Biblioteques Públiques de Manresa, al servei del conjunt de la ciutat. Ambdues estan adscrites a la Regidoria de Cultura i Llengua i provenen de dues biblioteques de principis del segle XX (Biblioteca Popular Serret i Arbós, inaugurada el 1929, i la Biblioteca Pública de La Caixa, inaugurada l'any 1932) quan neixen els primers equipaments bibliotecaris del país. Així, Manresa mostra una llarga tradició bibliotecària. Són, de llarg, el principal, però no l'únic, agent promotor de la lectura a la ciutat.

Biblioteca del Casino

La Biblioteca del Casino (Passeig de Pere III, 27-29) és un equipament municipal gestionat en conveni amb la Diputació de Barcelona. És la biblioteca central de la xarxa urbana i, en tant que biblioteca central de zona, dona suport i coordina les biblioteques del Bages, el Berguedà i el Moianès, la qual cosa representa 20 biblioteques i 3 bibliobusos. L'edifici té una superfície útil de 2.398 m² distribuïts en 3 plantes (incloent-hi la sala d'actes compartida amb el Centre Cultural el Casino, també emplaçat en el mateix edifici). És obra de l'arquitecte Josep Emili Hernández-Cros, va ser inaugurat l'any 1999 i es troba en una zona molt cèntrica de la ciutat. Ocupa un edifici modernista, l'antic Casino, obra de l'arquitecte manresà Ignasi Oms i Ponsa. Pel tipus de construcció i amb el pas dels anys, alguns aspectes de l'espai, el mobiliari i l'equipament tècnic han quedat vells i poden requerir una actualització i renovació tant funcional com estètica. El pressupost anual de 2024 ha sigut d'1.150.550 €, un 7% més que el 2023, gràcies sobretot a l'increment de la dotació de la Diputació de Barcelona. L'horari d'obertura al públic és de 54,5 hores setmanals. Actualment, hi treballen 15 persones amb diversos nivells de dedicació horària. Té un fons de 101.670 documents (llibres, CD, DVD i altres formats). El nombre de persones usuàries inscrites amb carnet és de 25.004.

Biblioteca Ateneu Les Bases

La Biblioteca Ateneu Les Bases (carrer Cintaires, 30-32) també és un equipament municipal gestionat en conveni amb la Diputació de Barcelona. És una biblioteca de proximitat amb una àrea d'influència sobre els barris de la carretera de Santpedor, el Poble Nou i la Mion, on viu un 30%

de la població total de Manresa (molt aproximadament, unes 24.000 persones). L'edifici de nova planta té una superfície útil de 1.311 m² distribuïts en 3 plantes i és obra dels arquitectes Lluís Millet i Montse Coll. Va ser inaugurat l'any 2012 i allotja l'aparcament i l'espai de treball del Bibliobús Cavall Bernat, que ofereix servei bibliotecari als municipis del Bages que no tenen un equipament bibliotecari fix. Comparteix edifici també amb altres serveis esportius, culturals i socials de l'Ajuntament, formant tot un complex d'activitats. Fins a l'any 2024, la biblioteca tenia una particularitat que la condicionava i diferenciava de molts altres equipaments d'aquest tipus: l'Ajuntament havia delegat diversos aspectes del seu funcionament, com ara el personal auxiliar i el manteniment de l'edifici, a l'empresa que té la concessió administrativa del Complex Ateneu Les Bases. Això generava problemes i mancances en la gestió i, finalment, l'Ajuntament va deslligar la gestió del conjunt del complex del de la biblioteca. El pressupost anual de 2024 va ser de 456.238 €, un 10,6% més que el 2023, gràcies tant a l'increment de la dotació de l'Ajuntament de Manresa com a la de la Diputació de Barcelona. L'horari d'obertura al públic és de 35 hores setmanals. Actualment, hi treballen 6 persones amb diversos nivells de dedicació horària. Té un fons de 37.660 documents (llibres, CD, DVD i altres formats). El nombre de persones usuàries inscrites amb carnet és de 4.626.

Dades conjuntes de les dues biblioteques

Tenint en compte la dimensió de la xarxa urbana, algunes dades s'expressen conjuntament per a les dues biblioteques:

- Nombre total de documents: 140.101 (1,7 per habitant).
- Subscripció a 225 revistes i 15 diaris.
- Subscripció a 12 recursos d'informació en línia.
- Nou fons de jocs de taula, amb una rotació de 5,2.
- Nombre de visites anuals: 332.761 (mitjana de 1.170 persones/dia) amb un increment d'un 5,5% en relació amb el 2023.
- Nombre de participants en les activitats: 16.643, dels quals un 39,1% és públic infantil i un 60,9% públic adult⁵.
- Nombre de préstecs: 192.616 (mitjana de 677 documents/dia) amb un increment d'un 7,9% en relació amb el 2023.
- 9.984 persones s'han connectat a través dels ordinadors d'accés a Internet.
- 26.469 persones han fet ús de la connexió a Internet sense cables (Wi-Fi).
- Distribució de persones inscrites entre els 4 grups d'edat majoritaris: infants (5 a 14 anys) 16%, joves (15 a 24 anys) 20%, adults 1 (25 a 39 anys) 20%, i adults 2 (40 a 64 anys) 32%. La franja de gent gran (més de 65 anys) és significativament més reduïda (10%) i la de petits lectors (0 a 4 anys) és molt baixa (1%), lògic si es contempla només una franja d'edat de 4 anys.
- La difusió de les activitats es fa conjuntament per les dues biblioteques a l'agenda local mensual en línia L'Apuntador i, puntualment, mitjançant notes de premsa en els mitjans de comunicació locals i regionals. També publiquen un butlletí mensual

⁵ No es compta aquí tota la gent que, sense fer servir el carnet, utilitza la biblioteca, llegeix el diari, consulta el fons, treballa, estudia, etc.

electrònic, tenen presència a l'agenda municipal quinzenal de Cultura, a la pàgina Biblioteca Virtual de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona i al blog de les Biblioteques de Manresa.

- La difusió en xarxes és compartida: Facebook, X, Instagram, YouTube i TikTok.

Tot i que molts dels serveis i activitats són conjunts, cada biblioteca desenvolupa altres accions pròpies. Quan és així, s'indica diferenciadament per a cada biblioteca.

- Dades de persones usuàries inscrites que s'incrementen en relació amb anys anteriors

	Biblioteques de Manresa	B. Casino	B. Ateneu
Inscrits/es	28.646	23.863	4.783
Noves altes	2.388	1.785	603
Actius (*)	12.137	9.731	2.406

(*) Usuari actiu és aquell que ha utilitzat el carnet per fer préstec o per connectar-se a Internet.

- Fons documental (llibres, revistes, diaris, música, pel·lícules, jocs de taula, etc.). Representa el principal fons bibliogràfic de la ciutat i és a l'origen del servei de consulta en sala, de préstec i de les activitats de foment de la lectura. Entrant en detall, representen:

	Casino	Ateneu
Llibres	85.823	32.165
CD	8.119	1.884
DVD	5.939	3.081
Jocs de taula	151	128
Altres formats	2.121	670
Total sense revistes	102.173	37.928

- Destaquen els fons especials:

Biblioteca del Casino

- Col·lecció local
- Esperanto
- Sant Ignasi
- Altres (biblioteca tècnica, còmics, cos i ment, cuina, teatre, treball...)

Biblioteca Ateneu Les Bases

- Esports: 1.996 documents
- Art Romànic, provinent d'un donatiu del fons de l'entitat Amics de l'Art Romànic del Bages, amb uns 400 documents ja entrats.

- Activitats realitzades en ambdues biblioteques el 2024 que s'inscriuen clarament en el foment de la lectura:⁶

Clubs de lectura

Són, segurament, una de les activitats més freqüents i destacades a favor de la lectura. Consisteix a compartir la lectura d'un llibre en el si d'un grup i comentar-ne el contingut així com altres aspectes com l'estructura o l'estil. Poden variar molt entre ells pel que fa a contingut, format, públic, periodicitat, etc., tot i que generalment es troben un cop al mes. A les dues biblioteques municipals de Manresa n'hi ha 33 (22 a la Biblioteca del Casino i 11 a la Biblioteca Ateneu Les Bases), tots ells presencials i conduïts tant per personal de cada biblioteca com per persones externes. Cada club té un eix temàtic. Els de la Biblioteca del Casino són: Lectura en veu alta, Literatura infantil i juvenil, Lletres i música, Filosofia, Novel·la negra, Novel·la dilluns, Novel·la dimarts, Novel·la dimecres, Novel·la dijous, Teatre, Poesia, Lectura fàcil (conjuntament amb AMPANS), Lectura fàcil joves (2), Dona, Infantil 7-9 anys, Infantil 9-10 anys, Infantil 11-12 anys, Juvenil 13-14 anys i Juvenil 15-16 anys, Còmic, i Book club (en anglès). Els clubs de la Biblioteca Ateneu Les Bases són: 3 de Novel·la, Filosofia, 2 de Lectura fàcil, Poesia, Lectura en veu alta, Infantil 9-10 anys, Infantil 11-12 anys i Juvenil 13-14 anys.

Els clubs de lectura sovint conviden les autores i els autors a les biblioteques. Durant el 2024 han acollit la visita de Maria Sevilla, Marc Donat, Llorenç Capdevila, Pep Coll, Eva Baltasar, la traductora Sara Serrano, el traductor Eloi Creus, Elisabet Serra, Laia Vidal, Laia de Ahumada, Martí Sales i Carme Castells.

Globalment, hi participen més de 500 persones l'any, majoritàriament de Manresa, però també vingudes d'altres municipis. Amb la multiplicitat de grups, s'abasta perfils força diferents, tot i que el predominant és el de dones d'edat adulta i gran.

Presentacions de llibres

Durant l'any 2024 s'han presentat 16 llibres, sempre prioritzant temàtiques i autors/es locals.

Diada de Sant Jordi

En aquesta data, a la Biblioteca del Casino es varen presentar 16 novetats més de narrativa d'autores i autors locals. Aquestes dues últimes activitats són generalment activitats amb un format molt formal i convencional que atrau persones molt lectores o que segueixen algun/a autor/a en particular.

Hora del conte

És una de les activitats més esteses per motivar el contacte dels infants amb el llibre, la lectura o l'oralitat de manera lúdica, grupal i compartida. A Manresa consta de quatre cicles que es duen a terme al llarg de l'any:

- Els meus primers contes, per a infants d'1 a 3 anys
- L'hora del conte, per a infants a partir de 3 anys
- L'Story Time i l'Story Time for babies, en anglès, amb la col·laboració de Kids & Us, School of English.

Al llarg de l'any normalment hi assisteixen uns 1.000 infants.

⁶ Les biblioteques desenvolupen múltiples serveis, programes i accions no vinculats directament amb la lectura que no es contemplen tan àmpliament en aquest Pla. Es poden entendre com accions indirectes que busquen atraure el públic a l'espai bibliotecari encara que, d'entrada, no hi hagi un vincle directe amb el llibre i la lectura, com són exposicions, tallers i altres.

Lecxit

És un programa de la Fundació Bofill que a Manresa es fa conjuntament amb la Regidoria d'Educació i el Centre de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil Josep Maria Aloy. L'objectiu és fomentar l'èxit educatiu a través de la millora de la comprensió lectora. El desenvolupen persones voluntàries que setmanalment acompanyen un infant de 4t de primària per fer de la lectura una experiència divertida i apassionant. Al llarg de l'any, generalment, hi participen uns 30 infants i unes 30 persones voluntàries.

Joc de Caplletres

Es fa a l'estiu i consisteix en un concurs de lectura en què cal omplir uns àlbums de lectures segons edats. L'any 2024 varen completar l'àlbum 251 criatures.

Lots de supervivència

És un projecte que també es duu a terme a l'estiu i consisteix a fer uns lots de 9 documents (llibres i altres) per al préstec durant 30 dies. L'any 2024 es varen fer 324 lots amb un total de 2.916 documents.

"Lluminetes de Reis"

En aquest moment de l'any es fan paneres de regal que contenen llibres, CD i DVD, tant per a adults com per a infants. S'hi aplica el sistema de la llumineta, i cada persona que fa un préstec escull un número. D'acord amb una loteria, la persona guanyadora s'emporta el lot de documents.

Visites per a centres escolars i de formació d'adults

Es tracta d'acollir grups escolars i de formació d'adults i d'altres interessats a conèixer els espais de la biblioteca així com el seu funcionament, recursos i activitats. Al llarg de l'any 2024 es varen fer 133 visites amb un total de 2.822 persones.

Orientació cap a la lectura

Per donar a conèixer el fons documental s'elaboren periòdicament i es difonen guies de lectura, fulls de novetats i ressenyes (22 l'any 2024) de novel·les a càrrec del personal de les biblioteques o del públic usuari. També es fan exposicions del fons documental, aparadors culturals i altres a partir de novetats, efemèrides, dies internacionals, temàtiques, premis literaris, etc. A la sala infantil de la Biblioteca del Casino s'edita cada mes "Els suggeriments del Fantasma del Casino" com a guia de lectura per a infants i per als adults que els acompanyen. Globalment, es tracta de facilitar i orientar la tria de llibres.

Premi Amat-Piniella

Les biblioteques col·laboren en l'organització d'aquest reconeixement literari impulsat per Òmnium Cultural del Bages-Moianès.

Altres activitats

Es tracta d'accions vinculades directament amb la lectura o no, però que atrauen públic amb un perfil diferent, en part no lector, a les biblioteques. Algunes són:

- Laboratoris de lectura
- Tallers per a infants i famílies
- Bibliolabs amb activitats d'àmbit tecnològic i artístic
- Tallers de LEGO Build the Change

Més enllà de Manresa

Com a biblioteca de zona, la del Casino, i també l'Ateneu Les Bases organitzen activitats conjuntes amb les 20 biblioteques i els 3 bibliobusos del Bages, Berguedà i Moianès en línia amb les que es fan a Manresa: Biblioteques amb DO, trobada de clubs de lectura, etc.

Programes específics de ciutat

Es tracta d'activitats municipals més puntuals especialment dedicades a la lectura en què participen diferents agents sota la conducció de l'Ajuntament i es duen a terme en diversos espais de la ciutat:

Tocats de Lletra

Definit com a festival poètic específic de Manresa, celebra la seva XIX edició i, durant dues setmanes i amb la col·laboració d'una vintena d'agents culturals, socials i altres, se centra en la poesia en múltiples formats: espectacles poètics, recitals, converses, presentacions de llibres, exposicions, caminades... en una quinzena d'espais de la ciutat per "convertir la tardor manresana en una pluja de versos". Cada edició gira al voltant d'un lema o valor concret que articula la programació. L'any 2025 el tema va ser "Espirituals".

Tocats de Lletra pot ser considerat com un festival diferencial pel que fa a la lectura a Manresa i proporciona a la ciutat una identitat literària. Atrau un centenar de poetes, músics i actors i uns 4.000 participants de públic directe, a banda de les 3.000 persones que visiten les exposicions.

Fil de contes

És un nou projecte que porta, de març a juny, la màgia de la narració i el joc a quatre places de la ciutat per teixir vincles comunitaris i compartir històries, oferint vuit sessions gratuïtes de contes per a infants d'entre 3 i 8 anys i les seves famílies.

Dia Mundial de la Poesia

Celebració amb 8 actes com recitals poètics i musicals, tant per adults com per a infants, que té lloc durant més d'una setmana a les dues biblioteques municipals i algunes llibreries, així com a l'antic refugi antiaeri de la Renaixença.

Fins a l'any 2009, i només puntualment l'any 2018, la ciutat va celebrar la Setmana del Llibre Infantil i Juvenil. No s'ha tornat a fer.

Col·laboració amb programes d'altres agents

Es tracta d'aportacions de la xarxa de biblioteques de Manresa a programes, celebracions i accions que desenvolupen altres agents, no especialment vinculats amb el llibre i la lectura. La presència de les biblioteques comporta apropar el llibre i la lectura a un públic que no se sent necessàriament atret per aquest hàbit.

Més agents culturals

A Manresa hi ha un gran nombre d'agents culturals (equipaments i programes) que, sense tenir la lectura com a finalitat principal, poden, d'una manera o altra, implicar-s'hi com a difusors de coneixement.

Per citar-ne alguns:

- Teatres Kursaal, Conservatori, Els Carlins, Plana de l'Om...
- Museus del Barroc, de l'Aigua i el Tèxtil, Històric de la Seu, Medieval, Espai 1522, de Geologia...
- Centre Cultural el Casino
- Casals i centres cívics
- Sales d'exposicions i espais d'art
- Cicles i festivals com el Cosmògraf, Jardins de Llum, Batecs, Faba, Festa del riu, Sons de camí, Universitat Catalana d'Estiu, Microscopies, Festival de Circ, Clam...
- Fires o festes de la Llum, Carnestoltes, l'Aixada, Sant Ignasi, Festa Major, Nadal...

Més enllà de la lectura i la cultura

A Manresa hi ha un gran conjunt d'agents que, sense tenir cap vincle amb la lectura, podrien ser agents de promoció si s'ho plantegessin. Un exemple clar és el Baxi Manresa.

Una tercera biblioteca municipal a Manresa?

Val a dir que segons el Mapa de Lectura Pública de Catalunya,⁷ Manresa, amb 79.737 habitants i situada en el segment de 70.000 a 100.000 habitants, hauria de disposar d'una biblioteca central urbana d'entre 2.550 m² i 3.900 m² de superfície de programa (en aquest cas, la Biblioteca del Casino que, amb els seus 2.398 m², no arriba al mínim requerit per a una ciutat de 50.000 habitants, una xifra que Manresa ja fa molts anys que ha superat) i dues biblioteques de proximitat d'un mínim de 1.100 m² de superfície de programa cadascuna (en aquest cas, una seria la Biblioteca Ateneu Les Bases que, amb els seus 1.311 m², supera el mínim requerit). Per tant, a Manresa cal una tercera biblioteca, de proximitat, des que la ciutat va sobrepassar els 70.000 habitants l'any 2005 (70.343 habitants), i ampliar considerablement la Biblioteca del Casino.

⁷ Mapa de Lectura Pública de Catalunya https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bib/mapa-lectura-publica/documents/MLPC_2014.pdf

En síntesi, es presenten aquí els desajusts entre allò que planteja el Mapa de Lectura Pública de Catalunya i els seus textos derivats que actualitzen els estàndards i la realitat de Manresa:

Contrast entre el Mapa de Lectura Pública de Catalunya i la realitat manresana					
		Mapa Lectura Pública i altres		Manresa	
		50.000 habitants	80.000 habitants	Biblioteca del Casino	Biblioteca de l'Ateneu Les Bases
Nombre biblioteques		1 + 2		1 + 1	
Superfície útil	Bibli. central urbana	2.550	3.300	2.398	-
	Bibli. de proximitat	1.100		-	1.311
Fons	Bibli. central urbana	60.000	82.000	102.173	-
	Bibli. de proximitat	30.000		-	37.298
Nombre documents/hab.		2	2	1,7	
Horari	Bibli. central urbana	45	51	54,5	-
	Bibli. de proximitat	35		-	35
Personal	Bibli. central urbana	13-17	15-18	15	-
	Bibli. de proximitat	5-8		-	6

Notes:

1 - El Mapa de Lectura pública planteja estàndards per a una ciutat de 50.000 habitants i per a una de 100.000. El càlcul per Manresa, amb prop de 80.000, és una estimació aproximada, intentant buscar sempre la proporció entre els valors d'una i altra dimensió poblacional sabent, però, que els valors no segueixen un creixement estrictament proporcional entre trams de població.

2 - Quan es tracta de la biblioteca central urbana, la del Casino, es tenen en consideració els 2 valors possibles, per a 50.000 i per a 80.000 habitants.

3 - Quan es tracta de la biblioteca de proximitat, la de l'Ateneu Les Bases, es té en compte la seva àrea d'influència (20.000 habitants).

Conclusions:

- Manresa hauria de tenir una tercera biblioteca, en aquest cas una de proximitat.
- La Biblioteca del Casino, com a biblioteca central urbana, hauria de ser més gran.
- La Biblioteca Ateneu Les Bases té la superfície suggerida.
- El fons documental de les dues biblioteques és superior al que indiquen els estàndards.
- L'horari de la Biblioteca del Casino és lleugerament superior al que indiquen els estàndards.
- L'horari de la Biblioteca de l'Ateneu Les Bases s'ajusta al que indiquen els estàndards.
- Globalment, en les dues biblioteques, el personal està dins els estàndards.

Regidoria d'Educació

Aquest servei municipal és particularment actiu pel que fa al foment de la lectura amb una doble finalitat: incrementar la comprensió lectora així com l'ús i el domini del català entre la població escolar. La majoria d'activitats les duen a terme conjuntament el servei municipal i els centres docents i, a vegades, altres agents de la ciutat. Aquestes són:

Biblioteques escolars

Les biblioteques escolars pateixen un dèficit crònic arreu del país. Tenen la voluntat de facilitar l'accés de l'alumnat als llibres, però sovint depenen de la bona voluntat d'algun docent que s'hi dediqui, que el centre docent hi destini un espai i uns mitjans en condicions, que tinguin un fons documental adequat, etc. Actualment, l'Escola Puigberenguer és la que compta amb un projecte de biblioteca escolar més definit.

El Servei d'Ensenyament i els centres escolars del municipi participen en diversos projectes de foment de la lectura:

Atrapallibres i Protagonista Jove

És un certamen literari promogut per l'Ibbycat, el Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, en què els infants i joves (9 a 16 anys) lectors són el jurat dels premis Atrapallibres i Protagonista Jove i decideixen quines són les millors obres de literatura infantil i juvenil publicades en català l'any anterior. A Manresa, la participació dels centres educatius ha anat augmentant en aquestes darreres edicions. Es fa a múltiples localitats de Catalunya i arreu.

Lecxit

Com ja s'ha dit, és un programa de la Fundació Bofill que es fa conjuntament amb les biblioteques del Casino i Ateneu Les Bases així com amb el Centre de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil Josep Maria Aloy. El seu objectiu és impulsar l'èxit educatiu a través de la millora de la comprensió lectora. El desenvolupen persones voluntàries que, un cop a la setmana al llarg d'una hora i en activitat extraescolar, acompanyen un infant de 4t de primària per fer de la lectura una experiència divertida i apassionant, esdevenint el seu referent lector. Al llarg de l'any, generalment hi participen uns 30 infants d'11 escoles de primària de la ciutat i unes 30 persones voluntàries.

Sant Jordi a les escoles

Des de la Comissió Josep Maria Aloy, l'any 2024 es va fer una recopilació de recomanacions, adreçades a les famílies, de llibres infantils i juvenils per fomentar la lectura.

Activitats de foment de la literatura infantil a les escoles bressol municipals

Amb la idea que els contes formen part del dia a dia de les escoles bressol, la majoria de les 5 escoles, a més d'explicar contes a l'aula, també realitzen activitats puntuals amb les famílies com ara L'hora del conte, La maleta de contes viatgera, jocs de falda i altres.

Fem Música a l'Escola Bressol

Activitat duta a terme en col·laboració amb el Conservatori Municipal de Música de Manresa que consisteix en l'explicació d'un conte a l'escola i una posterior audició musicada a l'auditori amb la participació de les famílies.

Biblionius

A proposta de la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa i del Consell d'Infants, amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Manresa, neixen els biblionius, unes casetes de fusta repartides per diferents punts de la ciutat, bàsicament parcs i places, per afavorir l'intercanvi de llibres per al foment i el gaudi de la lectura, amb el lema "Deixa un llibre que t'agradi compartir i agafa'n un que et pugui interessar". Actualment hi ha 8 biblionius actius.

Regidoria d'Infància i Joventut

Tot i no ser una funció central de les polítiques d'infància i joventut, aquesta regidoria hi contribueix mitjançant l'impuls a diferents projectes de ciutat:

Casal de Joves La Kampana i Espai Jove Joan Amades

En la seva aportació a la promoció de la lectura, disposen d'un punt de lectura, en el cas de la Kampana centrat en el còmic, però es detecta una manca de comunicació i, per tant, d'ús.

Estiu Jove

Programació d'activitats per a adolescents i joves durant els mesos de juny i juliol. Inclou alguna proposta centrada en l'oralitat i la glosa com el rap en català.

Aula socioeducativa

Espai de socialització per a joves nouvinguts on es promou especialment l'aprenentatge del català a partir de diverses metodologies. En algunes ocasions, rap en català, activitats de rima, etc.

Viver poètic

Proposta en el marc del Tocats de lletra per tal de fomentar l'escriptura de poesia entre les persones joves.

Campi qui jugui

Al Saló de la Infància i la Joventut hi ha un espai on s'expliquen contes.

Drets dels infants

Per a la commemoració dels drets dels infants s'expliquen contes a les escoles i també a l'espai públic.

En el Pla Local de Joventut de Manresa 2025-2028 no es detecta cap proposta clarament orientada a la lectura, tot i que es podria abordar en algunes mesures o propostes que fa el Pla al voltant del lleure, la cultura o l'educació.

7.2 Altres agents públics, privats i associatius

A Manresa intervenen altres agents de tipus associatiu o privat que, cadascú a la seva manera, fomenten la lectura. Entre d'altres:

Les biblioteques veïnals

La Xarxa de Biblioteques Veïnals és un servei molt propi de Manresa compartit entre la Regidoria d'Acció Comunitària de l'Ajuntament de Manresa i les entitats veïnals que les acullen i gestionen. La Federació d'Associacions de Veïns de Manresa i les entitats veïnals de la Font dels Capellans i de les Escodines tenen un conveni amb l'Ajuntament per a la seva gestió des de fa pràcticament 30 anys. Es tracta d'una xarxa de 10 espais de proximitat ubicats en locals socials, culturals i veïnals dels barris amb una clara acció comunitària que abasta diversos àmbits. Un és el suport als deures escolars i el foment de la lectura mitjançant un espai amb llibres a disposició dels infants i activitats lúdiques relacionades amb la lectura. L'estructura funcional és equivalent a una activitat extraescolar amb grups fixos tot l'any, inscripció prèvia i monitor/a que condueix l'acció.

El seu públic són infants de 7 a 12 anys de cada barri, sovint en situació de vulnerabilitat. Per tant, els objectius giren al voltant de la cohesió social, el progrés escolar, la familiaritat amb la llengua catalana, etc. i mitjançant el reforç escolar, la lectura, el joc o el lleure educatiu. Ocasionalment, també han impulsat activitats de promoció de la lectura per a públic adult com pot ser un club de lectura.

Gran part de l'èxit del projecte és la motivació i la capacitat de les monitores i monitors que condueixen l'activitat, que no es podria dur a terme sense el suport dels voluntaris que formen part del moviment associatiu. En canvi, el fons de llibres és generalment escàs i poc atractiu. Prové de donacions de particulars o d'excedents d'altres llocs i d'alguna compra. Es fa un préstec tant a infants com a adults. Els espais són desiguals segons el centre on estan ubicats.

La tipologia d'activitats de foment de la lectura la conformen accions al voltant del llibre del mes, lectura en grup, préstec, promoció dels projectes en l'àmbit de ciutat com els Premis Atrapallibres, Fil de contes, Lecxit i moltes altres.

Actualment, hi ha una certa vinculació amb el Pla Educatiu d'Entorn, però poca relació estable i funcional amb les dues biblioteques públiques. Això comporta que no hi hagi un pont entre els dos models per als infants de 13-14 anys que podrien passar d'un tipus de servei a un altre. Malgrat que els 8 que gestiona la FAVM tenen una figura de coordinació, els 10 espais tampoc actuen com un projecte comú, la qual cosa fa que cadascun pugui funcionar d'una manera diferent.

És evident que pel seu espai, fons, personal, horari i serveis no són biblioteques pròpiament dites, segons la definició de l'IFLA. Tot i això, juguen un paper de foment del llibre i la lectura tenint en compte la dedicació del personal i la inscripció lliure dels infants.

Les biblioteques veïnals reclamen ser enteses com a espais de promoció de l'hàbit lector. D'altra banda, falta més formació per als seus equips humans, cal millorar els fons documentals i tenir més en consideració els agents culturals.

La Biblioteca del Campus Universitari de Manresa (BCUM)

Manresa acull dues universitats: UPC Manresa i UManresa – FUB (com a seu de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya). Conjuntament, formen el Campus Universitari de Manresa, que disposa de la seva biblioteca homònima i de titularitat de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Tot i que la majoria dels estudis, i per tant gran part del fons documental, se centren en estudis tècnics i científics, sempre hi ha hagut un cert impuls a la lectura.

Des de la biblioteca i amb el suport de les universitats i, en alguns casos, de les regidories de Cultura i d'Empresa, Turisme i Coneixement de l'Ajuntament, es duen a terme diverses activitats que podrien incorporar iniciatives de foment de la lectura. D'altres busquen atraure públic a l'espai bibliotecari encara que no directament a la lectura. Són:

- Tertúlia i vi
- Club de lectura
- Presentació de llibres
- La Setmana de la Ciència
- Premis a dones de la ciutat que han destacat en l'àmbit científic
- Nit de la recerca com a activitat de divulgació científica (setembre)
- Xerrades i tallers escolars per estimular les nenes a decidir-se per les carreres científiques (11 de febrer, Dia Internacional de la Dona i la Nena en la Ciència)
- Diada de jocs de taula
- Diada del 8M – Dia Internacional de la Dona
- Diada del 25N d'Eliminació de la Violència contra la Dona
- Setmana de l'accés obert (octubre)
- Exposicions
- Carretó de les postres: acostar en un “carretó” de recomanacions de lectura per a l'estiu

La majoria de les activitats reben un públic més adult i no atrauen prou el públic estudiantil. Els gèneres o temes que interessen més són la ciència-ficció, la novel·la històrica i la salut. És per aquest motiu que anualment compren les novetats sobre aquests temes. També organitzen altres activitats com cinefòrums o concerts, sempre en col·laboració amb les dues institucions del campus i també amb la DO Pla de Bages, Geoparc Mundial Unesco de la Catalunya Central.

Una altra iniciativa és la creació i manteniment d'una guia de novel·la (biblioguia), consultable a: <https://guies.bibliotecnica.upc.edu/novella>.

El Centre de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil Josep Maria Aloy

És un projecte singular, molt propi de la ciutat de Manresa. Es tracta d'una biblioteca o centre de documentació creat a partir de la donació per part de la família a la Fundació Universitària del Bages, UManresa de la col·lecció particular de Josep Maria Aloy, crític, assagista i escriptor de literatura infantil i juvenil, centrada en la literatura infantil i juvenil en català d'arreu dels Països Catalans. Un dels seus destinataris principals són l'alumnat dels estudis d'Educació de la pròpia universitat,

però també les i els mestres ja en actiu i estudiosos de la literatura. El seu òrgan de govern és la Comissió Centre de Documentació Josep Maria Aloy, formada per 12 persones vinculades amb l'educació, el llibre i la lectura.

El Centre compta amb un fons de més de 8.000 volums de novel·la, contes, teatre i poesia. El fons creix amb la incorporació de llibres guanyadors de l'Atrapallibres, dels llibres presentats al mateix Centre, alguna novetat editorial que la Comissió considera interessant i alguna donació puntual.

Com a Centre impulsa o participa en nombroses iniciatives com:

Premi Josep Maria Aloy de Narrativa Jove

En la seva 3a edició, té la finalitat de fomentar la creació literària entre joves de 16 a 20 anys.

Atrapallibres

El Centre col·labora amb aquest projecte en què els joves estudiants de 9 a 16 anys fan de jurat per escollir les millors obres de literatura infantil i juvenil publicades en català l'any anterior. Existeixen bàsicament dues vies d'actuació: a través de les i dels mestres amb un curs que busca compartir experiències i incrementar el nombre d'escoles que hi participen; i a través de les i dels alumnes del grau en Mestre d'Educació Infantil perquè apadrinin un infant participant. Alhora fa recerca sobre l'impacte del projecte en la formació de mestres.

Lecxit

El Centre col·labora amb aquest projecte de la Fundació Bofill impulsat a Manresa per la regidoria d'Ensenyament amb la col·laboració també de les biblioteques del Casino i Ateneu Les Bases. Té per objectiu fer un acompanyament lector per part de persones voluntàries a infants de 4t curs de primària. Algunes de les persones voluntàries formen part del programa USènior per a universitaris majors de 55 anys. Aquest any, a més a més, un grup d'estudiants del grau en Mestre d'Educació Infantil de la universitat col·laboraran en el programa, ajudant els voluntaris en l'elaboració de material i en l'orientació a l'hora de triar llibres per als infants. Aquesta col·laboració s'emmarca en un Treball Final de Grau d'una estudiant.

Presentació de llibres

Són llibres relacionats amb el projecte Tocats de lletra o bé de literatura infantil i juvenil, temàtica educativa, d'aprenentatge, cultural, etc.

Fons per a la recerca

El conjunt del fons documental està al servei de persones que facin recerca sobre la literatura infantil i juvenil.

Treballs de Final de Grau

Són TFG vinculats amb la lectura i amb diferents propostes de dinamització de l'espai Aloy.

Sant Jordi a les escoles

Des de la Comissió Josep Maria Aloy l'any 2024 es va fer una recopilació de recomanacions a les famílies de llibres infantils i juvenils per fomentar la lectura.

Lab 0_6

És un projecte que vol promoure l'interès per la ciència i l'experimentació entre els infants en l'etapa d'Educació Infantil (0 a 8 anys, d'escoles bressol, primària però també

famílies) desplaçant-hi una furgoneta equipada amb propostes de ciència. S'està treballant en la possibilitat de fer una proposta similar per a l'àmbit de literatura infantil.

Jornades sobre literatura per a mestres i investigador/es

Són trobades professionals per treballar la didàctica de la literatura que tenen lloc alguns dissabtes durant l'any.

També duu a terme accions que tenen a veure amb donar a conèixer la figura de Josep Maria Aloy, com una exposició i la publicació del seu llibre *Just quan despertava*.

El Centre expressa la voluntat de col·laborar amb la ciutat i establir sinergies a favor de la lectura i la literatura infantil i juvenil. Un exemple podria ser la planificació de la I Fira del Llibre Infantil i Juvenil en Català de Manresa.

Consorci de Normalització Lingüística

El CNL Montserrat abasta el Bages, l'Anoia, el Berguedà i la Cerdanya. Pel que fa a la promoció de la lectura, duu a terme diversos projectes:

Promoció d'autores i autors locals

Lectura d'autores i autors clàssics de Manresa (com Josep Maria Planes, Joaquim Amat-Piniella) i treball sobre la seva vida i context històric.

Lectura i trobades amb autores i autors locals contemporanis (Jordi Estrada, Llorenç Capdevila o Imma Cortina, entre d'altres).

Activitats paral·leles com visites a exposicions, conferències i rutes literàries guiades ("La Manresa dels anys 20", "El Casino dels senyors", "Ruta dels maquis"...).

Treball d'autores i autors clàssics catalans

A partir de les commemoracions dels diversos anys literaris proposades pel Departament de Cultura, es treballen les autores i autors (Guimerà, Salvat-Papasseit...) amb lectures, tallers, assistència a representacions teatrals i conferències.

Clubs de lectura fàcil

Adreçats a alumnes de diversos nivells (A2, B1) i participants en el Voluntariat per la Llengua.

Visites a les biblioteques

Sortides amb alumnes dels cursos inicials perquè coneguin aquests equipaments de la ciutat i n'esdevinguin usuàries i usuaris. Durant les visites s'explica el funcionament del servei i se'ls facilita l'obtenció del carnet.

Punt d'intercanvi de llibres i premsa en català

A disposició de l'alumnat del centre i dels participants del Voluntariat per la Llengua.

Diada de Sant Jordi

Diverses activitats per a l'alumnat per viure i conèixer la festa: petites accions literàries a les aules, gimcanes amb activitats per les parades de llibres, recitals de poesia i música al centre.

Concurs literari Remenat de Lletres

Concurs literari anual adreçat a l'alumnat dels diversos nivells del centre, amb diverses categories (tant de poesia com de narrativa breu) i premis.

Lletres a les aules

Participació en el programa Autors a les aules de la Institució de les Lletres Catalanes. Es fan trobades i col·loquis entre alumnes i els autors que s'han treballat i llegit a l'aula.

Nom de les aules

Cada any es posa un nom diferent a cada aula del centre relacionat amb la commemoració dels diversos anys literaris proposats pel Departament de Cultura i s'elaboren cartells explicatius.

Recomanacions de llibres

Són petites píndoles esporàdiques a xarxes per promoure i fer atractiva la lectura de textos literaris concrets (amb enquestes i petits reptes).

Llegir per parlar, llegir per aprendre

És un material editat pel Departament de Política Lingüística recomanat als participants del programa del Voluntariat per la Llengua amb la finalitat de reforçar l'aprenentatge i l'ús del català a través de la lectura. A partir de la lectura d'un text es fomenten converses i reflexions entorn del tema o del mateix text.

Llibres de lectura fàcil

Recull de recomanacions de títols de lectura fàcil en català per temàtiques i nivell lingüístic, tot indicant els recursos associats a cada títol, adreçat als participants del Voluntariat per la Llengua.

T'agradarà llegir en català (APPEC)

Participació periòdica en la campanya de l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català per promoure la presència de revistes en català a les sales d'espera dels centres mèdics i de salut.

I també col·labora en alguns projectes de ciutat:

Dia Mundial de la Poesia

Lectura en veu alta de poemes per part d'alumnes i voluntaris, en català i en la llengua dels alumnes.

Tocats de Lletra

Participació en el cicle amb una activitat oberta al públic en general, però pensada especialment per a l'alumnat del centre, que prèviament l'ha estudiat a l'aula.

Llibreries

A Manresa hi ha 7 llibreries, amb una antiguitat, mida i tipus de fons força desiguals:

2 de Piques

Creada l'any 1992, és una llibreria especialitzada en còmic, gènere fantàstic, manga i japonès. És un referent del gènere a la Catalunya Central. Ha sabut atraure públic de les sèries televisives al llibre il·lustrat, bàsicament centrat en el castellà. Com a llibreria, el seu potencial és poder assessorar específicament sobre còmic amb ple coneixement del gènere. Ha participat a ExpoBages amb l'activitat OtakuBages, punt de trobada a la comarca per a tot el món de l'anime, el manga i els videojocs.

Abacus

Llibreria oberta el 2006, ubicada al Barri Antic, compta amb 500 m² i una sala cultural de 100 m². Pel que fa a l'especificitat, dona bastant pes a les novetats i als més venuts, tot i que aviat disposarà d'una ampliació del fons a tota la llibreria, especialment a la

secció d'infantil. El seu públic, ben divers, el componen famílies del barri i lectors esporàdics i habituals de la ciutat i de pobles propers a Manresa.

Murmuri

Autodefinida com a projecte comunitari, és una llibreria inaugurada l'any 2024, ubicada al Barri Vell de Manresa, on es troba narrativa, assaig, novel·la gràfica, còmic, llibre infantil i juvenil, entre altres, així com temàtiques diverses amb contingut enfocat al pensament crític i amb una clara aposta pel circuit del llibre alternatiu. A banda d'oferir llibres, es planteja acollir presentacions, formacions, tallers, grups de lectura i esquetxes de producció de coneixements i narratives que volen ser lliures i diferents de les hegemòniques.

Papasseit

Nascuda l'any 2013, es caracteritza per ser una llibreria de segona mà, des de la proximitat i la qualitat tant dels exemplars com del servei que hi ofereixen. Més enllà de la venda de llibres, i en una aposta per la cultura entesa d'una forma integradora, té una agenda activa, amb presentacions de llibres, recitals de poesia, concerts en petit format, etc.

Parcir

Fundada l'any 1973, està ubicada en ple centre comercial i disposa d'una superfície, repartida en dues plantes, de 250 m² en total. És de caràcter generalista i es dedica únicament als llibres. Realitza regularment presentacions i s'adreça bàsicament al públic lector de Manresa i la Catalunya Central. Paral·lelament, té una línia editorial pròpia, amb una quarantena de novetats anuals.

Poques Paraules

Ubicada al Barri Vell de Manresa, va obrir l'any 2022 com a botiga de barri. Es defineix com a llibreria generalista, però amb una part infantil força gran (aproximadament 50% adult i 50% infantil, tant d'espai com de vendes). Treballen només en català i per encàrrec també en altres llengües, prioritzant editorials amb projectes interessants independents de grans grups, fent arribar bons llibres tant de qualitat literària com d'edició a un públic ampli.

Rubiralta

Llibreria centenària, creada l'any 1906, petita i d'ambient familiar en la línia del petit comerç de proximitat. És de tipus generalista i centrada en el llibre en català. S'adreça al públic infantil, juvenil i adult.

Es constata una disminució de la llibreria/papereria de barri, font tradicionalment primària per a l'adquisició de llibres bàsics.

Editorials

A la ciutat de Manresa hi ha 4 editorials, amb un perfil divers:

Parcir Edicions Selectes

Vinculada amb la llibreria Parcir, combina narrativa amb no-ficció.

L'Agulla Daurada

Sota l'impuls de KULT COOP, des del 2022 es planteja dotar el panorama literari en català de noves veus que permetin revisar la realitat que vivim des d'una perspectiva més àmplia.

Tigre de Paper

També sota l'impuls de KULT COOP, des del 2011 busca desenvolupar el pensament crític, teixir identitat col·lectiva i enriquir l'àmbit literari en llengua catalana.

Zenobita

Centrada en el patrimoni històric i natural i la seva divulgació educativa des del 2002.

Kane Edicions

Neix el 2021 focalitzada en el llibre de cinema.

L'ecosistema editorial s'amplia territorialment a Sant Vicenç de Castellet (Farell Editors), Berga (L'albí)...

Entitats

A Manresa hi ha unes quantes entitats que organitzen activitats de foment de la lectura. Entre elles destaquen:

Òmnium Cultural del Bages-Moianès

Desenvolupa, entre d'altres, aquests dos projectes destacats:

- **Premi Joaquim Amat-Piniella**

Convocat des de l'any 2000, aquest guardó premia una obra narrativa, novel·la o llibre de memòries publicada en català l'any anterior, que reflecteixi o se centri en els grans moviments socials contemporanis.

- **A tota veu**

És un projecte d'Òmnium Cultural consistent en fer, pels volts de Sant Jordi, la lectura pública de poesia on interactuen parelles formades per persones que tenen llengües pròpies diferents, una de les quals és la catalana.

Associació Memòria i Història de Manresa

Treballa des de l'any 2006 per recuperar i divulgar el passat i lluitar contra l'oblit.

Col·lectiu Lola Palau

És un col·lectiu literari que agrupa una dotzena d'escriptores i escriptors de la Catalunya Central que publica i presenta els seus llibres. També publica periòdicament un conte a *Regió7*.

Mitjans de comunicació

Hi ha mitjans que dediquen espais a la promoció de la lectura des del compromís i la proximitat:

El Pou de la gallina, revista mensual impresa, i **El Pou Digital** són mitjans gestionats per l'Associació Cultural El Pou de la gallina, entitat sense ànim de lucre, fundada el 1987 a Manresa, amb l'objectiu de dinamitzar la vida cultural de la ciutat. Tot i ser d'àmbit general, destina una part als llibres. Del 1996 al 2000 va editar *El Pou de Lletres*, revista trimestral de literatura i pensament.

Regió7

Diari generalista de la Catalunya Central, presenta temes de llibres, literatura, lectura. També publica periòdicament un conte del Col·lectiu Literari Lola Palau.

Autores i autors

Manresa, i el Bages per extensió, és una terra prolífica en autors i autors que s'impliquen activament en el foment de la lectura. A risc de descuidar-nos algú, destaquen Ton Armengol, Imma Cortina, Llorenç Capdevila, Jordi Estrada, Xavier Mas Graviotto, Joan Jordi Miralles, Pep Molist, Sònia Moya, Genís Sinca, Ivan Tàpies, Míriam Tirado, Anna Vilajosana i un llarg etcètera.

La cooperació entre els agents de la ciutat

Les relacions de treball entre agents són molt desiguals, anant del treball compartit a un total desconeixement. No depèn de la proximitat institucional, sinó de la sensibilitat i sintonia entre persones que estan gestionant els projectes. En alguns casos hi ha bona relació de treball, però no existeixen circuits de treball estables que estructurin aquesta relació. No es detecta, en tot cas, cap situació d'avversió o mala relació. Tots els agents manifesten la seva bona predisposició a incrementar els espais de relació i cooperació.

Per tant, es dona una multiplicitat de propostes, sovint de petit format i força aïllades entre elles. Hi ha ben poques iniciatives amb dimensió de ciutat.

7.3 Conclusiones i reptes sobre el foment de la lectura a Manresa

Un cop analitzades les actuacions dels diferents agents en el conjunt de la ciutat se'n poden extreure les següents conclusions:

La ciutat i els agents

1. Manresa compta amb una oferta extensa i diversa de propostes orientades a promoure la lectura en tots els seus àmbits i formats, impulsada per múltiples agents públics, privats i associatius.
2. Globalment, s'observa la presència de tots els estaments de la cadena de valor del sistema del llibre i la lectura: autors/es, editorials, llibreries, biblioteques, programes estables de foment de l'hàbit lector, festivals, suport dels mitjans de comunicació... L'únic que es troba a faltar és la celebració d'un gran acte de ciutat del tipus fira del llibre.
3. Tot i que hi intervenen múltiples agents, l'Ajuntament, i en particular les dues biblioteques municipals, són, de llarg, els actors principals tot i que no els únics. Les biblioteques treballen com a una xarxa única. Tots els estàndards indiquen que faltaria crear una tercera biblioteca, de proximitat, a la ciutat.
4. A Manresa destaquen dos agents singulars, únics i propis de la ciutat: les biblioteques veïnals, amb una orientació de treball de proximitat als barris, i el Centre de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil Josep Maria Aloy amb una orientació d'especialitat.
5. Es constata una certa centralització de les activitats de foment de la lectura, arribant poc als barris més perifèrics.

6. Des d'una visió territorial, Manresa té un paper de referent supramunicipal per a la lectura i, per tant, d'atracció de públics, que va més enllà de la ciutat i fins i tot de la comarca.
7. No s'identifica una coordinació estructurada i estable dels múltiples agents, programes o accions dedicats a la promoció de la lectura. Els vincles entre agents són desiguals i manquen de circuits definits i estables.

La promoció de la lectura

8. A la ciutat s'identifica una àrea temàtica destacada: la literatura infantil i juvenil. Sense haver-ho planejat així, podria ser el fet diferencial d'una especialitat de la política de foment de la lectura a Manresa. Evidentment, no hauria d'excloure cap altre gènere literari.
9. L'activitat predominant per promoure la lectura són els clubs de lectura. Una majoria significativa d'agents en fan. Hi ha una diversitat de temàtiques, públics, edats, etc. Les places sovint s'exhaureixen.
10. La gran majoria d'activitats per fomentar la lectura són generalment de molt petit format i de proximitat. Això pot restar-les visibilitat. Excepte Tocats de lletra, no es detecta cap altra proposta específicament de lectura de gran impacte ciutadà. En canvi, hi ha altres programes de difusió del coneixement com el Cosmògraf amb potencial per difondre l'hàbit lector.
11. Cal millorar la difusió de les activitats de foment de la lectura. Actualment, és molt fragmentada i, tret de xarxes socials i algun bibliotràiler o booktuber, molt convencional, arriba a un públic habituat a la lectura.
12. Tant el contingut com el format de la gran majoria d'activitats de foment de la lectura s'adrecen a un determinat perfil de lector habitual i arriben menys a poblacions novingudes, vulnerables, no lectores...
13. Es constata una manca de dades estadístiques sobre els hàbits i usos de les persones lectores a Manresa.

Estratègia

Propostes per enfortir la lectura a Manresa

8. Finalitat del Pla de Lectura de Manresa

El fi últim del Pla és incrementar els hàbits i les pràctiques lectores de la població de Manresa en una doble dimensió:

- **Aconseguir una consolidació, un augment i una diversificació de gèneres més gran entre la població actualment lectora.**
- **Aconseguir incorporar nous públics a la lectura entre la població actualment no lectora.**

Per tant, aquest Pla de Lectura de Manresa s'estructura de manera sistèmica en una dimensió evolutiva des del primer contacte amb la lectura fins a la conformació del sistema global:

- **1 finalitat que dona sentit a tot el Pla**
- **10 valors que doten el Pla d'una ànima**
- **5 línies estratègiques que l'orienten i l'estructuren**
- **6 projectes estratègics que concreten les línies d'actuació**
- **42 accions que detallen, complementen i enriqueixen cada línia estratègica**

9. Valors del Pla de Lectura de Manresa

El Pla de Lectura de Manresa parteix del principi que la lectura és un factor tant de desenvolupament personal com social i ens impacta en les dimensions social, educativa i cultural. En aquesta línia de pensament, aquest Pla es planteja la guia segons els següents principis o valors:

La diversitat

La diversitat a partir de la interculturalitat és un fenomen clarament urbà i creixent en el món actual. Manresa n'és un clar exponent, i cal valorar com la població nouvinguda aporta un bagatge cultural que cal saber llegir en matèria de riquesa comunitària.

L'equitat

És una de les inquietuds de les societats contemporànies, diverses i sovint desiguals. La lectura, com a hàbit de base i personal, pot ajudar a afavorir la igualtat d'oportunitats entre els membres de la comunitat. Gaudir d'un bon llibre, trobar un moment personal per llegir i experimentar un altre moment més social per compartir hauria de ser normal. Cal fer tot el possible perquè així sigui.

La participació

És un principi essencial de les polítiques culturals contemporànies i la base de nous models de governança. Manresa pot formular una política de foment de la lectura que obri les portes a tots els agents de la ciutat, i no en són pocs, perquè cadascun aporti, des de la seva perspectiva i possibilitats, la seva mirada sobre l'hàbit lector.

La proximitat

La proximitat de "Km 0" és consubstancial a la lectura, amb accions de petit format i properes a les persones. Es manifesta clarament en la programació, les interrelacions o la governança, per citar només tres dimensions de la vida cultural d'una ciutat. Aquesta proximitat es pot acompanyar en alguns moments de l'any amb propostes més expansives i de consum més massiu.

La continuïtat

Treballar un hàbit, i el de la lectura molt especialment, requereix propostes estables en el temps que permetin arribar a nous públics, crear i consolidar les pràctiques lectores així com garantir que perviuen en el temps. Les presses i la cerca de resultats immediats són males conselleres.

La creació

Tot sector cultural, i el literari en particular, busca fomentar la creació. En aquest cas, és important perquè la producció d'autors/es locals pot ser un estímul per promoure la lectura, però la creació no entén ni de límits administratius ni de fronteres. A tot arreu han sorgit persones amb la capacitat de crear i emocionar la resta. Cal promoure aquest talent allà on neix i difondre'l arreu.

La llengua catalana

La llengua és indestruïble del fet cultural en general i la lectura en particular. És un factor d'expressió artística i element de comunicació. Ben treballada, esdevé factor de cohesió social. Les

institucions, empreses, associacions, autors/es, editorials, llibreries i públic han de vetllar perquè la llengua catalana sigui factor creador de vincles comunitaris.

La memòria

Tota comunitat té una memòria que li dona identitat i projecció. Tant si és la de la vida en temps passats com la més contemporània, cal saber identificar-la, preservar-la, compartir-la i difondre-la. La memòria, vinculada amb el patrimoni, té una funció important com a element identitari per a la població nouvinguda. En aquest sentit, la lectura és un canal per conèixer, valorar, transmetre i gaudir d'aquesta memòria de ciutat i de societat.

La perspectiva de gènere

Massa sovint relegades per una concepció patriarcal de la societat, les polítiques culturals, entre elles la del foment de la lectura, han assumit la responsabilitat de redefinir el paper real que ha jugat la dona en la història en general i en la cultura en particular com a reconeixement en el present i la projecció que ha de tenir en el futur.

La sostenibilitat

Ara que el planeta viu una situació de crisi ambiental i les institucions estan reaccionant a escala general, la cultura s'ha de preguntar quina ha de ser la seva aportació a la millora de la sostenibilitat en el nostre entorn.

10. Línies estratègiques i accions

Línia estratègica 1: La lectura, una missió de ciutat

Aquest Pla vol anar més enllà de l'acció municipal: el foment de la lectura ha de ser una vocació de tots els agents de la ciutat, almenys d'aquells que tenen una certa relació amb aquest hàbit. Això comporta que tots hauran de coordinar les seves accions, complementar-se més, comunicar millor, etc.

Objectiu

Aconseguir que la lectura esdevingui una responsabilitat per part d'un ampli conjunt d'agents de la ciutat i que tingui consistència i continuïtat més enllà de les implicacions en cada moment d'uns agents o altres. Es tracta de sumar esforços per multiplicar resultats.

Projecte estratègic

Manresa, ciutat lectora, marca de ciutat

Prenent el Pla de Lectura de Manresa com a eix central d'actuació, es tracta de crear una marca que impulsi el foment de la lectura com a element o segell de visibilitat i cohesió del projecte, fent del Pla de Lectura amb el seu Manifest per la Lectura un referent a la ciutat, sota el qual s'estructura tot un sistema d'agents en què cadascun d'ells té el seu paper, cooperant quan cal, complementant-se en cada moment, ajuntant propostes, etc. Aquest Pla de Lectura vol ser del conjunt de la ciutat, i tots els agents estan cridats, cadascun d'ells a partir de la seva funció, capacitat i recursos, a implicar-se en la seva implementació. No es tracta, però, només de fer més accions sinó de fer-les millor en qualitat, diversitat, col·laboració i comunicació. Cal trencar els estereotips negatius i potenciar una imatge de la lectura d'acord amb els valors actuals. Això comporta un seguit d'actuacions:

Accions

1. Situar la lectura en el marc de la futura llei dels Drets Culturals i dels Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 i en el centre de les polítiques públiques de ciutat per a tots els agents implicats.
2. Crear una taula, consell o comissió de la lectura a Manresa com a espai de reflexió, debat, trobada, coordinació i acció que aglutini tots els agents de la ciutat implicats en el foment de la lectura. Ha de ser un espai més dinàmic i efectiu que rígid i formal.
3. Dotar-se d'un mecanisme de comunicació plural del conjunt dels agents que promouen la lectura a Manresa (biblioteques, llibreries...) per arribar a més gent i facilitar la connexió entre aquests agents actius i els públics. Caldrà definir un portal, una presència en xarxes i mitjans més convencionals, estratègies per arribar a més i nous públics, etc.

4. Realitzar un estudi que permeti conèixer amb dades estadístiques la realitat de la lectura a Manresa, mitjançant una enquesta d'hàbits lectors, o altres mecanismes d'avaluació, que caldria fer periòdicament. Aquesta ha de permetre, en el seu vessant quantitatiu, verificar els increments de la lectura i, en el seu vessant qualitatiu, trobar noves vies per aconseguir nous públics a la lectura. Aquest tipus d'enquesta d'hàbits es podria fer en el marc d'un estudi més ampli sobre les pràctiques culturals, la qual cosa ampliaria l'espectre de coneixement, relativitzaria els costos i proporcionaria la informació necessària a l'hora de prendre decisions en l'àmbit de les polítiques culturals municipals.
5. Iniciar i avançar en el procés cap a la tercera biblioteca municipal, en aquest cas de proximitat, a Manresa.

Línia estratègica 2: La lectura com a factor de creixement personal i de desenvolupament i cohesió social (primer contacte amb la lectura)

La lectura com a acte íntim i individual de caràcter més intel·lectual pot ser considerada un espai per compartir i intercanviar, fent de la llengua un vehicle de comunicació. Per això, aquest Pla es planteja una qüestió molt exigent: com atraure a la lectura persones que ara per ara no en tenen l'hàbit. Un pla de lectura no ha de voler només fer créixer la freqüència lectora de qui la practica, sinó incorporar nous públics lectors als ja existents. Aquesta línia de treball es presenta com un pas per afavorir que molta gent tingui un primer contacte amb la lectura. També pot servir com a estímul perquè les persones que llegeixen poc o que varen deixar de llegir en algun moment de la seva vida recuperin l'hàbit.

Per tal d'incrementar el nombre de persones lectores caldrà que totes les institucions implicades en aquest pla dissenyin en les seves programacions actuals o futures alguna estratègia o acció específica per atraure aquest nou públic lector. Per tant, cal promoure iniciatives que acabin incorporant el concepte de "primera vegada que...".

Objectius

- Aconseguir que la lectura sigui un element transversal que ajudi a la inclusió, l'equitat i la cohesió de la societat manresana.
- Incorporar nous públics a la pràctica i al gaudi del fet lector.

Projectes estratègics

La lectura surt al carrer

Es tracta d'identificar aquells públics a qui els costa més llegir i portar-los cap a les activitats organitzades per fomentar la lectura. Aquest programa aplega projectes i accions que s'estan duent a terme, els amplia, els vincula entre ells o amb d'altres i en genera de nous, sempre des de la diversitat, l'equitat i la proximitat al territori. Pretén representar per a moltes persones, infants però també joves i adults, un primer o nou contacte amb la lectura. Busca arribar a la gent en lloc d'esperar que siguin les persones les que s'acostin a la lectura.

La lectura als barris

Cal donar suport a la lectura de proximitat als barris que busca arribar a aquelles persones, ja siguin infants, adolescents, joves, adults/es o gent gran, que no solen tenir-hi un contacte habitual. Tots els agents estan interpellats a fer-ho, i a Manresa es pot dur a terme des de diverses iniciatives com el projecte de biblioteques veïnals que impulsen les associacions de veïnes i veïns als barris com ara agents que desenvolupen estratègies de foment de la lectura, entitats culturals que treballen la literatura, les diferents biblioteques de la ciutat, llibreries, etc.

Accions

6. Ampliar a tot l'any el projecte Fil de contes, que fa arribar la narració i els jocs a les places dels barris així com algunes de les propostes més rellevants de la lectura i la

literatura que ja es fan a Manresa. Aquests tipus d'impacte en el territori cal fer-los sempre de la mà d'agents locals amb forta presència comunitària. Cal evitar que els agents centrals "desembarquin".

7. Definir accions de les dues biblioteques municipals arreu de la ciutat sigui al carrer o en col·laboració amb institucions públiques i privades de Manresa (mercats, comerços, CAP, empreses...) que vulguin acollir alguna proposta sempre, amb la voluntat de fer de pont cap a la xarxa de biblioteques municipals.
8. Crear "El meu primer llibre": regalar, en coordinació amb les biblioteques municipals i les llibreries, un llibre i un val per demanar, tot visitant-la, el carnet de la biblioteca als infants acabats de néixer i les seves famílies. En la línia de la campanya "Fas 6 anys. Tria un llibre", promoguda per la Generalitat, es pot adaptar la proposta a altres etapes de la vida.
9. Promoure la lectura fàcil i l'accessibilitat cognitiva, treballant aquest concepte en la seva triple dimensió, la de versions adaptades per a persones que s'inicien en la llengua, la conceptual amb continguts a l'abast de persones amb dificultats cognitives i la formal amb lletra gran per a persones amb dificultats de visió. Cal ampliar el concepte de lectura fàcil a la comunicació.
10. Implementar un projecte d'accés a la lectura per a persones vulnerables (persones grans en residències, persones en solitud no volguda, persones ingressades en hospitals o centres sociosanitaris de llarga estada) que promogui el voluntariat entre els joves per així enriquir els lligams intergeneracionals i la seva implicació social.
11. Ampliar els clubs de lectura en idiomes. A més de l'anglès, que ja es fa, sondejar l'oportunitat i la factibilitat de fer clubs de lectura en francès, italià, àrab, urdú, tagal i altres. Algunes d'aquestes activitats s'han de fer sempre de la mà de persones o organitzacions pròpies de cada comunitat lingüística. S'han d'entendre com una entrada en la lectura que busqui reafirmar l'hàbit lector, incorporant-se als clubs de lectura i altres activitats de tota mena.
12. Crear clubs de lectura i activitats en altres expressions o formats de la llengua catalana (Braille, llengua de signes, etc.) per arribar als col·lectius que s'expressen en aquests llenguatges. Com ja s'ha esmentat, cal fer-ho de la mà de persones o organitzacions implantades en cada àmbit. Evidentment, poden tenir una dimensió supramunicipal.
13. Crear clubs de lectura i altres activitats en empreses, gremis, col·legis professionals, clubs esportius... per promoure l'hàbit lector entre el seu personal. Completar-ho amb alguna mena de trobada o celebració per reconèixer les empreses que fomenten aquest hàbit.
14. Vetllar pel projecte actualment vigent de dotar les sales d'espera dels espais que no siguin els sanitaris (per evitar els contagis) de revistes en català tant per a infants com per a joves i adults. Ho poden fer els col·legis professionals, per exemple.

Línia estratègica 3: La lectura i l'educació (la lectura com a sistema estructurat)

És segurament la simbiosi més important que es dona en l'àmbit de la cultura i l'educació, en aquest cas gràcies a la lectura. Cal enfortir el vincle, fer-lo més fluid i permanent. Aquí la lectura es treballa des de la dimensió educativa (bàsicament als centres docents) i cal saber vincular-la amb la dimensió més cultural (biblioteques i altres), fent-ho cadascú a la seva manera. La comprensió lectora i el plaer de la lectura al final s'han de complementar.

Objectiu

- Aconseguir que tot el sistema educatiu incrementi i consolidi la seva contribució a arrelar l'hàbit lector entre el públic de l'ampli sector educatiu.

Projecte estratègic

Les biblioteques escolars, el cor de la lectura als centres docents

En un sistema en què la lectura està garantida en els plans educatius, cal enfortir el paper de la biblioteca escolar, no només com a espai dipositari de llibres, un paper més passiu, sinó com a espai de dinamització de la lectura, un paper més actiu. L'escola i la seva biblioteca són els espais on es pot passar de la lectura considerada com una activitat a l'aula, acadèmica, obligatòria, individual i avaluable a ser viscuda a la biblioteca escolar com a activitat de lleure, voluntària, compartida i plaent.

Accions

15. Elaborar un diagnòstic que permeti conèixer en detall l'estat de les biblioteques en els centres educatius i faciliti així la presa de decisions.
16. Impulsar i acompanyar en el projecte de creació o millora de la biblioteca en els centres educatius, tenint en compte l'espai, el fons i les activitats.
17. Incorporar alguns/es estudiants que participin voluntàriament en el funcionament de la biblioteca escolar com a activitat educativa i de compromís ciutadà amb el seu centre i la seva comunitat.
18. De manera substitutòria en un inici i de manera complementària després de les biblioteques escolars, posar en marxa un projecte anàleg al Lab 0_6 d'experimentació amb la ciència a l'educació infantil, en aquest cas centrat en el conte, el llibre i la lectura des d'un vessant lúdic.
19. Incrementar o generar un conjunt de noves activitats de caràcter lúdic de promoció de la lectura diferenciades de l'activitat de caràcter acadèmic que s'implementa a l'aula en format escolar. Cal contemplar les i els estudiants com a agents actius de l'organització i del funcionament de les accions i no només com a públic assistent o receptor. Exemples d'això poden ser tallers d'escriptura, recitals de poesia, concursos d'oralitat, xerrades amb autors/es.

20. Incrementar o generar activitats extraescolars a partir de la lectura des d'una òptica lúdica i creativa. Això cal fer-ho de la mà de les AFA.
21. Programar tallers per a famílies que volen conèixer i aprendre estratègies per acompanyar la canalla en la dinàmica de la lectura.
22. Sortir de l'escola fent activitats de promoció de la lectura en els barris circumdants, vinculant-se amb els projectes veïnals, les entitats i altres agents dels barris.
23. Estructurar i mantenir el vincle entre les biblioteques escolars i les biblioteques municipals per garantir el pas de les i dels alumnes d'un sistema a l'altre a mesura que creixen i requereixen més serveis.
24. Expandir i enfortir els premis Atrapallibres i Protagonista Jove com a projectes de motivació a la lectura. Igualment, fer créixer el projecte Lecxit per poder acompanyar amb la lectura el màxim d'infants que ho necessiten.
25. Mantenir i ampliar, si cal, els projectes de familiarització amb l'oralitat, el llibre i la lectura a les escoles bressol. Fer-ho també als centres de primària a partir del projecte El món fantàstic de la Piki.
26. Ampliar el foment de la lectura als instituts, universitats i centres de formació d'adults.

Línia estratègica 4: La lectura com a factor de desenvolupament cultural (la lectura en tot el seu potencial)

A mesura que es van consolidant les primeres etapes de la lectura, cal anar conformant i consolidant una xarxa de biblioteques municipals amb plena capacitat d'intervenir. Són el principal agent, però no l'únic, i han de saber jugar el seu paper aglutinador.

Objectiu

- Consolidar la xarxa de biblioteques municipals com a referent de la lectura a Manresa.

Projecte estratègic

Les biblioteques municipals, l'epicentre de la lectura a Manresa

Les biblioteques del Casino i Ateneu Les Bases, en tant que espais dotats de fons, mitjans i personal són els principals, però no els únics, motors de la lectura a Manresa. Hi han de confluïr els públics que han fet un primer acostament a la lectura a partir dels projectes que es desenvolupen a les places, els barris i les escoles, a més del que generen elles mateixes. Han de saber i poder coordinar-se amb tots els altres agents per facilitar la doble direcció: les dues biblioteques han de donar suport, material i formació als projectes de primer impacte lector i han de saber acollir aquella gent que ja ha fet aquest primer pas i demana i necessita créixer com a lectors. En una visió àmplia i contemporània, la biblioteca pública és un espai de socialització, cohesió social, difusió del coneixement, experimentació, diàleg, etc. I tot això, cal tenir-ho present a escala supramunicipal també. És així que agafa més força la ja esmentada necessitat de la tercera biblioteca municipal a Manresa.

Accions

27. *Cap persona sense Club de lectura.* Incrementar els clubs de lectura cap a temàtiques, espais i públics molt específics, com a porta d'entrada a la lectura més generalista en la resta d'activitats: altres idiomes (francès, àrab, romaní...), interessos professionals, hàbits de lleure (biografies d'esportistes de renom...), temàtiques que afecten la vida personal (educació de fills/es, salut física i mental...), etc. Aquest tipus d'activitats tan específiques cal fer-les de la mà de grups, entitats o persones concretes que ja intervenen en les seves comunitats i poden atraure públic. Algunes es poden fer en espais emblemàtics o adients (per exemple, literatura fantàstica o de terror, de nit i en un espai lúgubre). Paral·lelament, cal sondejar la possibilitat de fer algun club de lectura o altres activitats en horaris atípics (matins, nits, caps de setmana...) i ampliar l'oferta de clubs de lectura virtuals o en línia per a aquelles persones amb horaris laboral o personal atípics.
28. Ampliar i aprofundir en les aliances estables amb els agents sectorials públics, privats i associatius organitzats en sectors per dur a terme projectes conjunts de foment de la lectura entre el seu públic. En un primer moment, es pot pensar en les unitats municipals d'igualtat, joventut, comerç, salut, feminisme, LGTBI+, esport i altres. En concret, es proposa una actualització del Pla de Joventut de l'Ajuntament

de Manresa tot afegint alguna línia de treball que promogui la lectura entre aquesta franja d'edat.

29. Establir aliances amb els grans agents de la ciutat per promoure conjuntament la lectura a partir del seu posicionament, podent establir alguna activitat de foment de la lectura en la seva programació habitual. Exemples d'això poden ser el Teatre Kursaal (llegir teatre), la Fira Mediterrània (llegir sobre la cultura popular) o el Baxi Manresa (llegir sobre l'esport). Igualment, fer-ho amb entitats de la ciutat. Exemples d'això són els grups de teatre amateur (llegir teatre), Associació Memòria i Història de Manresa (llegir sobre la Guerra Civil), els jesuïtes (llegir sobre espiritualitat), etc.
30. Continuar la diversificació de gèneres literaris fent que qui se centra només en un d'ells es plantegi obrir altres vies de lectura. És una manera d'entrar en la poesia, el teatre, les biografies, la història, l'assaig, etc.
31. Buscar, entre tots els agents (Ajuntament, biblioteques, llibreries, Centre Aloy...), formats més diversificats per fer presentacions d'una novetat editorial. Cal pensar en nous espais suggeridors, formats dinàmics, aliances atractives, comunicació adequada als nous públics, etc.
32. Organitzar caminades literàries (resseguint el fil d'algun llibre i/o autor/a) i caminades naturals per l'anella verda tot fent parades per llegir alguns contes o capítols d'una novel·la breu.
33. Treballar la lectura implicant-hi les famílies com ja es fa a les escoles bressol. Es poden plantejar tallers d'oralitat per explicar contes, guies per comprar llibres en dates assenyalades (Nadal, Sant Jordi, estiu...), fent que expliquin contes de la seva infància, etc.
34. Condicionar alguna part de l'espai públic per afavorir la lectura, a l'estil d'una biblioplaça, biblioparc o bibliopiscina.

Línia estratègica 5: La configuració del sector del llibre i la lectura (la lectura com a sistema)

La lectura s'estructura en un sistema en què cada agent assumeix les seves funcions, es coordina i complementa amb els altres per al bon funcionament global.

Objectiu

- Cal assegurar que a Manresa es donen totes les etapes del sistema del llibre i la lectura, garantia de continuïtat en la cadena de valor i l'assoliment, entre tot/ses, de la finalitat d'aquest Pla: l'increment de l'hàbit lector entre la població manresana.

Projecte estratègic

Llibre infantil i juvenil, en català si us plau

A Manresa es donen pràcticament totes les baules del sistema per arribar al foment de la lectura, objectiu final d'aquest Pla. Hi ha autors/es, editorials, llibreries, biblioteques de tota mena, projectes a tot arreu, etc. L'únic que li falta és una línia d'especialització que aglutini el sector professional i els diferents agents en una visió estratègica de ciutat.

Accions

35. Consolidar activitats de foment de l'escriptura literària com ara els tallers d'escriptura.
36. Mantenir i enfortir la promoció de l'autoria local en els clubs de lectura, Sant Jordi, biblioteques, llibreries, etc.
37. Donar suport a les editorials locals, sobretot, però no únicament, quan editen llibres d'autoria o temàtica local.
38. Donar suport a les llibreries locals amb visibilitat, compres i activitats compartides, sobretot, però no únicament, en la promoció de llibres d'autoria i temàtica local.
39. Impulsar, des de la Biblioteca del Campus Universitari de Manresa (UPC), la lectura literària no acadèmica o professional entre l'alumnat jove.
40. Celebrar "El Sant Jordi dels infants" de manera especial i diferenciada perquè puguin incorporar-se a la celebració de manera lúdica i atractiva. Fer-ho molt especialment com a seu delegada de la Trobada Internacional de l'Ibbycat l'any 2027.
41. Consolidar el Tocats de Lletra com un dels festivals poètics de referència a Catalunya, reforçant-ne la comunicació i la imatge en l'àmbit de país.
42. Consolidar i fer créixer la Fira del Llibre Infantil i Juvenil en català convertint-la en un espai de referència.

Bibliografia

Ajuntament de Manresa. *Manifest per la Lectura. Manresa, ciutat lectora*. 2025

Ajuntament de Manresa. *Memòria biblioteques públiques 2023*

Ajuntament de Manresa. *Memòria biblioteques públiques 2024*

Ajuntament de Manresa. *Biblioteques de Manresa. Pla d'acció 2025*

Ajuntament de Manresa. *Pla Local de Joventut de Manresa 2025-2028*

https://web.manresa.cat/media/docs/docsArticle/8081/plj_manresa.pdf?a=0.939640296515105

Diputació de Barcelona. *Guia per elaborar un pla de lectura municipal: 10 passos a seguir*. 2024

<https://www.diba.cat/documents/d/biblioteques/guia-per-elaborar-un-pla-de-lectura-municipal-diba-2024>

Diputació de Barcelona. *Orientacions per a l'elaboració de plans de lectura municipals*. 2023

https://www.diba.cat/documents/d/biblioteques/orientacions-elaboracio-plans-lectura_vf

Ajuntament de Manresa-Diputació de Barcelona. *Pla d'acció cultural de Manresa*. 2009

https://www.diba.cat/documents/326398/326715/cerc-fitxers-PAC_manresa_2009-pdf.pdf

Ajuntament de Manresa-Diputació de Barcelona. *Revisió i actualització del Pla d'acció cultural de Manresa*. 2016

https://web.manresa.cat/media/docs/docsArticle/11774/revisio_pla_accio_cultural_manresa_-_desembre_2016.pdf

Generalitat de Catalunya. *Mapa de lectura pública de Catalunya*. 2014

https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bib/mapa-lectura-publica/documents/MLPC_2014.pdf

Annexos

Annex 1

Adhesions al Manifest per la lectura “Manresa, ciutat lectora”

AE Volei Manresa	Gemma Vicente Rodrigo	Montserrat Morera Perramon
Agnès Torras i Casas	Imma Bonilla Espinosa	Montserrat Mas Camprubí
Agustí Lleyda i Basiana	Imma Corroero Cabrera	Neus Capdevila Oliveras
Aida Manubens Reig	Ingrid Burgos	Núria Gordon Perpiñá
Alba Camprubí Duocastella	Institut Escola Manresa	Olga Pallarès
Alba del Villar Aloy	Jeroni Muñoz Soler	Òmnium Bages-Moianès
Alba Quirós	Jordi Cases i Bardolet	Oriol Gasulla Carbonell
Àngels Fusté Gamisans	Josep Lluís González Peinado	Pep Molist Sadurní
Anna Grifol Baró	Júlia Noet Navarro	Pere Massegú Bruguera
Anna Villegas Pascual	Laura Cot Palacin	Ramon Blanco Pujol
Antoni Daura Jorba	Llorenç Capdevila Roure	Ramon Perez Fabregas
Ariadna Arrufat Fargas	Llibres Parcir, SL	Rosa Maria Aragonès Tossas
Ariadna Torres Giménez	Lluís Casas Gurri	Rosa Soler Sanchez
Associació de Comerciants del carrer Guimerà de Manresa	Lourdes Bartés Palera	Roser Gómez Enrich
Associació Sociocultural Xarxa de Manresa	Lourdes Fisa Saladrigar	Rubén Mozo Gozalo
Associació de Veïns i Veïnes de les Escodines	Mabel Barbeito Veloso	Samira El Harrati El Harrati
Beatriz Cárdenas Gil	Manoli Puiggròs Sánchez	Santi Arisa
Biblioteques de Manresa (Biblioteca del Casino de Manresa i Biblioteca Ateneu Les Bases)	Maria Brioso Delgado	Sarai Ruiz Font
Carles Perarnau Vidal	Maria de Montserrat Badia Puig	Serafí Vallecillos Zamora
Carmen Alicia González	Maria Mercè Farràs Bella	Servei d'Acompanyament en el Dol Catalunya Central
Carme Purtí Ollé	Maria Mercè López Mestres	Teresa Santamaria Bonet
Colla Sardanista Manresa Dansa	Maria Rosa Ardèvol Piera	Teresa Tort Lavilla
Consorci per a la Normalització Lingüística Montserrat	Maribel Luzón Sáez	Trinitat Riu Amblàs
dirVersos	Marta Martínez Planas	Unió de Botiguers i Comerciants de Manresa (UBIC)
Elisabet Reig Malé	Mati Soto Ruiz	Vida. Espai de maternitat i criança (Manresa)
Eva Ortega Puig	Matilde Gonzalez Vilaseca	Xènia Mata Fernandez
Elisabet Costa i Pich	M. Carme Vila Cantón	Yolanda Delgado Alcántara
Federació d'Associacions de Veïns de Manresa	Mercè Maeso Delgado	Yolanda Esteve Giner
Fina Monell	Mireia Arrieta Ortega	2 de Piques
Francesc Padró de la Fuente	Mireia Brau Ruiz	
Francesc Rafat Prat	Montse Mas Bonastre	
Fundació Universitària del Bages - UManresa	Montse Serra Coma	
	Montserrat Barat Soler	
	Montserrat Clotet i Masana	
	Montserrat Cutrina i Mateos	
	Montserrat Fernández Tarrés	
	Montserrat Méndez Planell	

Annex 2

Enquesta: Preguntes per a una consulta ciutadana

Aquesta breu enquesta s'adreça tant a persones que tenen l'hàbit de llegir com a les que no.

—Quants llibres llegeixes en un any?

- ☐ Més de 10
- ☐ Entre 4 i 10
- ☐ Menys de 3
- ☐ Cap, no tinc l'hàbit de llegir

—Quin tipus de llibres llegeixes? (resposta múltiple)

- ☐ Novel·la
- ☐ Poesia
- ☐ Autoajuda
- ☐ No-ficció
- ☐ Biografies
- ☐ Viatges
- ☐ Assaig
- ☐ Altres

—Llegeixes el diari?

- ☐ Cada dia o molt sovint
- ☐ Bàsicament el cap de setmana
- ☐ Gairebé mai
- ☐ Mai

—Regales llibres a amics/amigues, família?

- ☐ Sí, algun cop
- ☐ Mai o quasi mai

—Compres llibres per a les teves filles/fills - netes/nets

- ☐ Sí, sovint
- ☐ Sí, de tant en tant
- ☐ Mai o quasi mai

—Quan compres llibres? (resposta múltiple)

- ☐ Tot l'any
- ☐ Sant Jordi
- ☐ Nadal
- ☐ Aniversari
- ☐ Vacances
- ☐ Fira de llibres
- ☐ Altres
- ☐ Mai

—Quins espais concrets que fomenten la lectura has freqüentat en l'últim any? (resposta múltiple)

- ☐ Biblioteca del Casino
- ☐ Biblioteca Ateneu Les Bases
- ☐ Biblioteca del Campus
- ☐ Biblioteca veïnal
- ☐ Altres biblioteques
- ☐ Llibreries
- ☐ Altres

—Alguna filla o fill utilitza la biblioteca escolar (quina?)

- ☐ Sí, per llegir o préstec
- ☐ Sí, per fer deures
- ☐ No, va a altres biblioteques
- ☐ Quasi mai o mai
- ☐ No hi ha biblioteca escolar

—És important que l'Ajuntament fomenti l'hàbit de la lectura a totes les edats?

Puntua de l'1 al 5 (1 és gens, 5 és molt)

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

—Què penses que hauria de fer l'Ajuntament per fomentar l'hàbit de la lectura?

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____
5 _____

—Si no ets lector/a habitual, què penses que et motivaria llegir?

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____
5 _____

—Què creus que motivaria llegir a persones del teu entorn que no llegeixen habitualment?

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____
5 _____

Crèdits

El Pla de lectura de Manresa és un projecte de ciutat impulsat per l'Ajuntament de Manresa, que ha comptat amb el suport de la Generalitat de Catalunya - Departament de Cultura, i la implicació i les aportacions d'un ampli conjunt d'agents de la ciutat.

Ajuntament de Manresa

Regidoria de Cultura i Llengua

- Serafí Vallecillos Zamora, cap de secció de Cultura
- Yolanda Esteve Giner, tècnica de Cultura
- Oriol Gasulla Carbonell, tècnic de Cultura
- Teresa Tort Lavilla, directora de la Biblioteca del Casino
- Maria Brioso Delgado, sotsdirectora de la Biblioteca del Casino
- Neus Capdevila Oliveras, directora de la Biblioteca Ateneu Les Bases
- Marc Orriols Gol, assessor per a la Llengua Catalana

Regidoria d'Educació

- Marta Romeo Alcocer, cap de secció d'Educació
- Rosa Barrull Venteo, tècnica d'Educació

Regidoria de Coneixement

- Laura Martín Díaz, tècnica de Coneixement

Secció d'Igualtat i Cohesió Social

- Rosa de Paz Sanjuan, cap de secció d'Igualtat i Cohesió Social

Regidoria d'Infància i Joventut

- Cristina Cano Fiter, cap d'unitat de Joventut i Cicle de Vida

Regidoria d'Acció Comunitària

- Anna Camprubí Fornell, tècnica de gestió. Secció d'Habitatge, Acció Comunitària i Participació
- Montserrat Bonvehi Mor, tècnica de gestió, Secció d'Habitatge, Acció Comunitària i Participació

Servei d'Alcaldia-Presidència

- Ester Pellicer Barrera, tècnica de Comunicació

Consorci per a la Normalització Lingüística Montserrat

- Núria Brugarolas Camps, directora

Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM-UPC)

- Montserrat Méndez Planell, directora de la Biblioteca del Campus Universitari de Manresa (UPC)

UVic-UCC

- Jordi Conca Matias, adjunt al Vicerectorat del Campus Manresa de la UVic-UCC

Centre de Documentació de Literatura Infantil i Juvenil Josep Maria Aloy

- Fina Tapias Caus, membre de la comissió del Centre
- Sílvia Mas Sañé, directora

Biblioteques veïnals

- Raúl Sánchez Martínez, coordinador de la biblioteques veïnals a la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa

Llibreries

- Anna Hernández del Blanco, llibreria Murmuri
- Antoni Daura Jorba, llibreria Parcir
- Cristina Blesa Picas, llibreria Rubiralta
- Francesc Xavier Perpiñá Gordón i Alba Pich Cots, llibreria Abacus
- Marc Sierra Alvarez, llibreria 2 de Piques

Participants al Fòrum de la lectura a Manresa

– Agnès Torras Casas	– Montserrat Méndez Planell
– Antoni Daura Jorba	– Neus Capdevila Oliveras
– Ariadna Torres Giménez	– Oriol Gasulla Carbonell
– David Casellas Roca	– Pep Molist Sadurní
– Imma Cortina Grau	– Pere Aliaguilla Arnao
– Jeroni Muñoz Soler	– Pilar Duocastella Selvas
– Jordi Estrada Carbonell	– Pilar González Moreno
– Josep M Fius Rubí	– Raúl Sánchez Martínez
– Llorenç Capdevila Roure	– Serafí Vallecillos Zamora
– Montserrat Barat Soler	– Sílvia Mas Sañé
– M. Carme Vila Cantón	– Teresa Tort Lavilla
– Maria Briosó Delgado	– Ton Sierra Grande
– Maria Mercè Farràs Bella	– Xavier Mas Craviotto
– Marta Cucurella Pinilla	– Yolanda Delgado Alcantara
– Marta Romeo Alcocer	– Yolanda Esteve Giner

Coordinació i redacció del Pla de Lectura de Manresa

- Yolanda Esteve Giner, tècnica de l'Ajuntament de Manresa
- Elisenda Figueras i Llaberia, directora de Taleia Cultura SL
- David Roselló i Cerezuela, director de Nexa Cultural SL

Manresa, desembre de 2025

Firmado
digitalmente por
TANIA INFANTE
MARTINEZ - DNI
77744949G (TCAT)
Fecha: 2026.04.29
19:16:53 +02'00'

Ajuntament de Manresa

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

